

Załącznik do Uchwały Nr 40/770/11
Zarządu Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
z dnia 19 kwietnia 2011 r.

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W RZESZOWIE

***REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ
NA RZECZ ZATRUDNIENIA
NA 2011 ROK***

Rzeszów – kwiecień 2011 rok

WSTĘP

Opracowanie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok dla województwa podkarpackiego jest realizacją zapisu art. 3 ust. 4. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. (Dz. U. Nr 69, poz. 415 z 2008 r. z późn. zm.).

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia jest dokumentem informującym o tym, jak polityka zatrudnienia w województwie podkarpackim odpowiada na zadania zawarte w Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011. Dokument ten odnosi się również do priorytetów i kierunków działań państwa określonych w "Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015" oraz Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki 2007-2013".

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia wskazuje grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia na regionalnym rynku pracy w oparciu o określone w nim priorytety wynikające z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok składa się z czterech rozdziałów :

- Rozdział 1 Zawiera diagnozę sytuacji na rynku pracy województwa podkarpackiego.
- Rozdział 2 Przedstawia priorytety Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok
- Rozdział 3 Zawiera opis zadań, które będą realizowane w ramach priorytetów określonych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok.
- Rozdział 4 Przedstawia zagadnienia dotyczące zarządzania i współdziałania partnerów przy realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok oraz określa sposób monitorowania i sprawozdawczości z realizacji zadań w nim zawartych.

ROZDZIAŁ 1

DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa podkarpackiego

1.1. Sytuacja demograficzna

Na koniec 2009 roku liczba ludności w województwie wynosiła 2 101 732 (o 2,2 tys. więcej niż przed rokiem). Podobnie jak w latach wcześniejszych ludność w naszym województwie obejmowała 5,5 % populacji całego kraju. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 118 osób na kilometr kwadratowy (w kraju 122 osoby). Wskaźnik ten wykazywał zróżnicowanie przestrzenne w województwie tj. od najwyższego w Rzeszowie 1 771 i Przemyślu 1 517 osób/km² (w 2008 roku odpowiednio: 1 864 i 1 519 osób/km²) do najniższego w powiatach: bieszczadzkim (19) i leskim (32) osoby/km² (w roku 2008 również 19 i 32 osoby/km²). Pod względem liczby ludności województwo podkarpackie zajęło 9 miejsce w kraju (w 2008 roku również 9). Bardziej zaludniony podregion tarnobrzeski skupiał 29,2% ogółu populacji województwa.

W okresie 2009 r. liczba ludności w województwie zwiększyła się o 2 237 osób (w 2008 r. zwiększyła się o 2 157 osób). W kraju natomiast liczba ludności zwiększyła się o 31,4 tys. (w 2008 r. wzrosła o 20,2 tys.). Ludność Podkarpacia cechuje nadal dosyć wysoki poziom przyrostu naturalnego. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa w 2009 roku wskaźnik ten wyniósł 1,8 i znacznie odbiegał od krajowego wynoszącego 0,9. W porównaniu do 2008 roku uległ zmniejszeniu o 0,15 (ogółem) w tym w miastach nie zmienił się i wynosił podobnie jak w 2008 roku 2,01, a na wsi ukształtował się na poziomie 1,6 tj. w porównaniu do 2008 r. zmniejszył się o 0,24.

W 2009 roku nadal utrzymywał się w naszym województwie najniższy wskaźnik urbanizacji. W 47 miastach Podkarpacia zamieszkiwało 41,1% ludności (w 2008 r. w 46 miastach 40,9%). Dla Polski wskaźnik urbanizacji w 2009 roku wynosił 61%, a w 2008 roku 61,1%.

Również struktura ludności według płci od kilku lat nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności nieznacznie przeważały kobiety, które stanowiły 51,1% mieszkańców. W 2009 r. współczynnik feminizacji osiągnął w województwie wartość 105 (w kraju 107). Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypadało statystycznie prawie 105 kobiet (w miastach 109, a na wsi 101).

Podkarpacie jest województwem stosunkowo młodym, o czym świadczy niższa niż w kraju mediana wieku mieszkańców. Należy jednak zauważyć, iż analizowany wskaźnik posiada tendencję wzrostową. I tak w 2002 r. dla ludności ogółem wynosił on 33,6 lat, w 2007 już 35,4, a w 2008 – 35,8 lat. W 2009 roku mediana osiągnęła wartość 36,1 lat¹ co oznacza, że wiek ten osiągnęła połowa ludności województwa. W 2009 r. mediana w grupie kobiet wyniosła 37,8 lat, a mężczyzn 34,5 lat (w 2008 r. wynosiła dla kobiet 37,5 i mężczyzn 34,2)². W Polsce w 2009 r. wiek ten był wyższy i wynosił 37,7 lat (przy czym dla mężczyzn 35,9 i 39,8 lat dla kobiet)³. W 2008 roku – 37,5 lat (35,6 mężczyźni oraz 39,6 lat kobiety)⁴, a w 2007 roku 37 lat (dla mężczyzn 35, a kobiet 39,1). Podobnie jak rok wcześniej mieszkańcy

¹ Stan, ruch naturalny i migracje ludności w województwie podkarpackim w 2009 roku. Rzeszów maj 2010 r. Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2010 r.

² Ibid.

³ Rocznik demograficzny 2010 r. Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2010 r.

⁴ Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski w latach 2000 – 2009 notka informacyjna, materiał na konferencję prasową w dniu 28 stycznia 2010 rok, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2010 r.

miast w 2009 r. byli w naszym województwie średnio o 2 lata starsi od mieszkańców na wsi⁵.

W ostatnich latach obserwuje się w województwie zmiany świadczące o stopniowym starzeniu się społeczeństwa. W ogólnej liczbie ludności następuje zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży do 17 lat tj. osób w wieku przedprodukcyjnym i jednocześnie następuje wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (tj. mężczyźni 65 lat i więcej oraz kobiety 60 lat i powyżej).

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się z 21% w 2008 roku do 20,4% w 2009 r. Jednocześnie wzrósł nieco udział osób w wieku poprodukcyjnym z 15,5% w 2008 r. do 15,7% w 2009 r. Zwiększył się także udział ludności w wieku produkcyjnym z 63,5% w roku 2008 do 63,8% w 2009 r.

Tendencje zmian w strukturze ludności według wieku w naszym województwie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura ludności według wieku w województwie podkarpackim (w %)

Wiek	1995	2000	2008	2009	wzrost / spadek 2009 do 1995 r.
przedprodukcyjny	30,5	27,5	21	20,4	-10,1
produkcyjny	56,2	58,2	63,5	63,8	+7,7
poprodukcyjny	13,3	14,3	15,5	15,7	+2,4
ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	---

Zródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank danych lokalnych

<http://www.stat.gov.pl> zakładka BDL, Warszawa 2010 r. oraz Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2004.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2009 roku przypadało w województwie 57 osób w wieku nieprodukcyjnym (tj. przed- i poprodukcyjnym), a w 2008 r. – 58 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2009 r. dla miast wynosił 51, a dla wsi 61 osób.

Obok przyrostu naturalnego kolejnym czynnikiem kształtującym liczbę ludności są migracje ludności. Od kilku lat odnotowujemy w naszym województwie ujemne saldo migracji. W wyniku tego zjawiska zmniejsza się liczba ludności. W 2007 r. z tego powodu liczba ludności zmniejszyła się o 3 153 osoby, a w 2008 roku o 2 311. W 2009 roku liczba ludności zmalała o 1 875 co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosło –0,9 osób (w kraju wskaźnik ten posiadał również wartość ujemną i wynosił –0,03). Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym samym okresie. W konsekwencji w 2009 roku liczba mieszkańców województwa w wyniku migracji zmniejszyła się o 1 382 kobiety i 493 mężczyzn. Z miast ubyły 2 773 osoby (3,2 na 1000 mieszkańców), natomiast liczba ludności na wsi zwiększyła się o 898 osób (0,7 na 1000 ludności).⁶

1.2. Wybrane wskaźniki opisujące poziom rozwoju gospodarczego

Poziom rozwoju gospodarczego opisuje się między innymi syntetycznymi wskaźnikami aktywności gospodarczej takimi jak: **wartość produktu krajowego brutto (PKB)**⁷ oraz **wartość dodana brutto (WDB)**.⁸

⁵ Stan, ruch naturalny i migracje ludności w województwie podkarpackim w 2009 roku. Rzeszów maj 2010 r. Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2010 r.

⁶ Ibid.

⁷ Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów

W województwie podkarpackim w 2009 r. mieszkało ok. 5,5 % ludności Polski (od kilku lat na tym samym poziomie)⁹, a **produkt krajowy brutto** wytworzony na terenie województwa w 2008 roku obejmował jedynie 3,8 % całego produktu wytworzonego w Polsce, co stanowiło 11 miejsce w kraju¹⁰.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca, produkt krajowy brutto w województwie podkarpackim był znacznie niższy jak w innych regionach (16 miejsce w kraju). W 2008 roku stanowił on 69 % produktu przypadającego na jednego mieszkańca Polski.

Tabela 2. Produkt Krajowy Brutto w województwie podkarpackim w 2000 i 2008 r.

Wyszczególnienie	2000	2008
Ogółem (mln zł)	28 514	48 450
Polska = 100	3,8	3,8
Lokata	11	11
na 1 mieszkańca (zł)	13 574	23 101
Polska = 100	69,8	69,0
Lokata	15	16

Zródło: Produkt krajowy brutto rachunki regionalne w 2008 roku.
Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2010 r.

W 2008 r. wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca (w cenach bieżących) w województwie podkarpackim wyniosła 23 101 zł¹¹.

Natomiast wartość dodana brutto na jednego pracującego wyniosła dla województwa podkarpackiego 56 637 zł (w kraju 78 778 zł) tj. ok. 72% średniej krajowej, co stanowiło podobnie jak w roku poprzednim 15 miejsce wśród województw¹². Struktura wartości dodanej brutto ogółem przedstawiana jest również według rodzajów działalności gospodarczej. W 2008 r. w województwie podkarpackim w strukturze tej dominowała działalność usługowa 63,3%¹³, (w kraju 65,3%). Na nieco wyższym poziomie od średniej krajowej odnotowano udział przemysłu (województwo – 26,7 %, Polska – 23,9%) oraz budownictwa (województwo 7,1 %, kraj 7,0 %). Na niższym natomiast udział rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa i rybactwa (województwo 2,9 %, Polska 3,7 %)¹⁴.

Oceniając regionalny poziom rozwoju gospodarczego uwzględnia się także wielkość **stopy bezrobocia**. Wskaźnik ten w województwie podkarpackim w porównaniu do innych województw w kraju jest stosunkowo wysoki (sortując ten wskaźnik od najniższego do najwyższego, na koniec 2010 roku osiągnęliśmy 13 pozycję w kraju tj. 15,8%¹⁵). Warto wspomnieć, że nie jest to wskaźnik, który wyczerpująco charakteryzuje sytuację na rynku

i pomniejszoną o dotację do produktów. PKB jest liczony w cenach rynkowych (definicja *Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2010*, Rzeszów 2010 s. 368).

⁸ Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Stanowi różnicę między produkcją globalną, a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

⁹ Stan, ruch naturalny i migracje ludności w województwie podkarpackim w 2009 roku. Rzeszów maj 2010 r. Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2010 r.

¹⁰ Produkt krajowy brutto rachunki regionalne w 2008 roku. Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2010 r.

¹¹ Produkt krajowy brutto rachunki regionalne w 2008 roku. Główny Urząd Statystyczny w Warszawie oraz Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2010 r.

¹² Ibid.

¹³ Do działalności usługowej zaliczamy: handel i naprawy, hotele i restauracje, transport, gospodarkę magazynową i łączność oraz pośrednictwo finansowe, obsługę nieruchomości i firm a także pozostałą działalność usługową. Jako odrębne sektory rozpatrywano: przemysł, budownictwo oraz rolnictwo.

¹⁴ Produkt krajowy brutto rachunki regionalne w 2008 r. Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2010.

¹⁵ Najniższą stopę bezrobocia w kraju odnotowano w województwie wielkopolskim tj. 9,2%.

pracy. W naszym województwie występuje większe niż w innych regionach kraju bezrobocie ukryte, które dotyczy głównie terenów wiejskich oraz słabo zurbanizowanych.

Dla pełniejszego opisu poziomu rozwoju gospodarczego województwa należy uwzględniać również wskaźniki opisujące materialne oraz cywilizacyjne warunki życia mieszkańców tj. poziom i jakość życia. Podejście do tych zjawisk zależy w dużej mierze od wskaźników przyjętych do analizy. Opisujemy głównie wskaźniki publikowane przez GUS (np. dochody ludności, sytuacja mieszkaniowa, sieć handlowa, edukacja i kształcenie, dostęp do kultury, ochrona zdrowia, transport i komunikacja). Większości z nich plasuje województwo podkarpackie na stosunkowo niskich pozycjach.

Dotyczy to w szczególności niskich dochodów mieszkańców, które nie tylko że w rezultacie powodują obniżenie poziomu życia, ale i przede wszystkim osłabiają stymulującą rolę popytu w regionie, który stanowi istotny czynnik jego rozwoju.

1.3. Stan rozwoju przedsiębiorczości

Rozwój przedsiębiorczości wpływa na wzrost nowych miejsc pracy, a w ich tworzeniu ważną rolę odgrywają małe i średnie firmy. Według stanu na koniec 2009 roku w województwie podkarpackim w rejestrze REGON¹⁶ zarejestrowanych było 145 tys. podmiotów gospodarczych (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie) tj. o ok. 0,5% więcej niż rok wcześniej oraz o 12,9% więcej niż w 2000 roku. Firmy z Podkarpacia stanowiły ok. 3,9% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Polsce¹⁷. Przeważająca ich liczba tj. 95,8% (138,9 tys.) należała do sektora prywatnego, a 4,2% (6,1 tys.) do publicznego. Wśród podmiotów zaliczanych do sektora prywatnego 80,8% (112,2 tys.) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – głównie: handlową (34,1%), usługową w zakresie obsługi nieruchomości i firm (12,3%) oraz budowlaną (13,8%), a także związaną z przetwórstwem przemysłowym (10,2%). Podobnie jak w latach ubiegłych prawie $\frac{3}{4}$ osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą stanowiły podmioty jednoosobowe.¹⁸ W rejestrze REGON wpisanych było 9 360 spółek cywilnych, 7 004 spółki handlowe, 5 371 stowarzyszeń i organizacji społecznych, 2 160 wspólnot mieszkaniowych, 730 spółdzielni oraz 237 fundacji. W końcu 2009 r. w województwie funkcjonowały 3 przedsiębiorstwa państwowe tj. o 2 mniej niż w roku poprzednim oraz o 56 mniej niż w 2000 roku.

Podmioty według liczby zatrudnionych. W województwie podkarpackim przeważają przedsiębiorstwa małe, które dostarczają produkty głównie na rynek regionalny. Pod koniec 2009 roku według danych REGON, 94,4% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zatrudniało 9 i mniej pracowników, 4,6% stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób oraz 0,8% zatrudniało od 50 do 249 pracowników. Podmioty duże zatrudniające 250 i więcej osób stanowiły tylko ok. 0,1% z ogółu firm.¹⁹

¹⁶ REGON – Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej.

¹⁷ Bank Danych Lokalnych, <http://www.stat.gov.pl>, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2010 r.

¹⁸ Źródło: „Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie podkarpackim. Stan na koniec 2009 roku, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, opracowania sygnalne, Rzeszów luty 2010 r.

¹⁹ „Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie podkarpackim. Stan na koniec 2009 r. opracowanie sygnalne”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów luty 2010 r.

Tabela 3. Struktura podmiotów gospodarczych wg liczby zatrudnionych w województwie podkarpackim według stanu na koniec 2009 r.

Ogółem	Podmioty o liczbie pracujących			
	9 i mniej	10-49	50-249	250 i więcej
100,0%	94,4	4,6	0,8	0,1

Zródło: „Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie podkarpackim. Stan na koniec 2009 r. opracowanie sygnalne”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów luty 2010 r.

Najwięcej bo 34,9 % ogółu pracujących na Podkarpaciu zatrudnionych było w podmiotach najmniejszych zatrudniających do 9 pracowników. W podmiotach zatrudniających 250 osób i więcej pracowało 22,9 %, w firmach zatrudniającymi od 10 do 49 pracowników 22,1%, a zatrudniających od 50 do 249 osób – 20,1% ogólnej liczby pracujących w województwie.

Tabela 4. Struktura pracujących w podmiotach zarejestrowanych w rejestrze REGON w województwie podkarpackim według stanu na koniec grudnia 2009 r.

Ogółem	podmioty o liczbie pracujących			
	9 i mniej	10-49	50-249	250 i więcej
100,0 %	34,9	22,1	20,1	22,9

Zródło: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie podkarpackim. Stan na koniec 2009 roku, luty 2010 r. Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2010 r.

Podmioty według sektorów oraz rodzaju działalności gospodarczej. Na koniec 2009 r. w województwie podkarpackim odnotowano zbliżoną do kraju strukturę podmiotów gospodarki narodowej według kluczowych sektorów gospodarczych. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych na Podkarpaciu działało w usługach tj. 75,8%, w kraju 76,1%. W przemyśle i budownictwie odpowiednio: w województwie 21,9%, w kraju 21,5%. Natomiast w rolnictwie działało podobnie jak w kraju 2,3% ogółu podmiotów.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności większość podmiotów zarejestrowanych w województwie podkarpackim na koniec 2009 r. zakwalifikowanych było do sekcji: „Handel i naprawy” 44 429 podmiotów (tj. 30,6% ogółu) oraz „Budownictwo” 17 275 podmiotów (11,9%). Podmioty należące do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” stanowiły 9,5% (13 843), a do sekcji „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” 7,4% (10 798 ogółu podmiotów gospodarczych).

Tabela 5. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD. Stan na 31.12.2009 r.

Lp	Sekcje według Polskiej Klasyfikacji Działalności	Woj. podkarpackie		Polska	
		liczba podmiotów	%	liczba podmiotów	%
1	(A) Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	3 352	2,3%	87 932	2,3%
2	(B) Górnictwo i wydobywanie	140	0,1%	2 930	0,1%
3	(C) Przetwórstwo przemysłowe	13 843	9,5%	343 623	9,2%
4	(D) Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	104	0,1%	3 698	0,1%

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok

5	(E) Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	369	0,3%	10 741	0,3%
6	(F) Budownictwo	17 275	11,9%	444 223	11,9%
7	(G) Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	44 429	30,6%	1 073 154	28,7%
8	(H) Transport i gospodarka magazynowa	10 414	7,2%	262 967	7,0%
9	(i) Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4 082	2,8%	118 499	3,2%
10	(J) Informacja i komunikacja	2 614	1,8%	84 188	2,2%
11	(K) Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 555	3,1%	130 622	3,5%
12	(L) Działalność związana z obsługą rynku Nieruchomości	3 543	2,4%	185 064	4,9%
13	(M) Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10 798	7,4%	311 681	8,3%
14	(N) Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 200	1,5%	86 760	2,3%
15	(O) Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 917	1,3%	26 896	0,7%
16	(P) Edukacja	5 467	3,8%	109 512	2,9%
17	(Q) Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7 039	4,9%	173 844	4,6%
18	(R) Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3169	2,2%	64767	1,7%
19	(S) Pozostała działalność usługowa	9687	6,7%	221412	5,9%
20	(T) Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0,0%	31	0,0%
21	(U) Organizacje i zespoły eksterytorialne	2	0,001%	129	0,003%
22	Ogółem	144 999	100,0%	3 742 673	100,0%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych <http://www.stat.gov.pl> zakładka BDL, Warszawa 2010 r.

Przestrzenne zróżnicowanie podmiotów gospodarczych. Najwięcej firm działa na obszarach o dobrze rozwiniętej infrastrukturze, z odpowiednimi rynkami zbytu dla oferowanych towarów lub usług, dostępności wykwalifikowanej kadry, a także tam gdzie jest niski koszt i brak barier w korzystaniu z wyspecjalizowanych usług oraz dostęp do środków finansowych. Takie korzystne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej występują najczęściej na obszarach o wysokim stopniu urbanizacji.

Na koniec 2009 r. najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON odnotowano w: Rzeszowie (19 923) oraz powiecie rzeszowskim (9 886), mieleckim (9 129) i stalowowolskim (8 394). Najmniej natomiast na terenie powiatów: bieszczadzkiego (2 047), leskiego (2 509) i lubaczowskiego (2 867). W stosunku do stanu z końca 2008 r. odnotowano wzrost ogółem o 736 podmiotów gospodarczych. Przy czym największy odnotowano w : Rzeszowie (wzrost o 552 jednostek), powiecie przeworskim (o 169), dębickim (o 158), jasielskim (o 119), jarosławskim (o 114) oraz strzyżowskim (o 109). Natomiast największy spadek liczby podmiotów gospodarczych nastąpił w Tarnobrzegu (spadek o 266 podmiotów), stalowowolskim (o 207) i łańcuckim (o 188).²⁰

Jako wskaźnik przedsiębiorczości dla celów porównawczych liczbę przedsiębiorstw odnosi się również do liczby ludności zamieszkującej na danym obszarze.

²⁰ Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl> zakładka BDR, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2009 r. – dane za 2008 r. oraz Bank Danych Lokalnych <http://www.stat.gov.pl> , zakładka BDL, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2010 r. – dane za 2009 r.

W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące ogólnej liczby zarejestrowanych na koniec 2009 r. podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach oraz przypadających na 10 tys. mieszkańców.

**Tabela 6. Podmioty gospodarcze w powiatach województwa podkarpackiego.
Dane wg stanu na koniec 2009 r.**

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wg REGON	Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności
ogółem	144 999	690
bieszczadzki	2 047	930
brzozowski	3 454	529
dębicki	8 040	603
jarosławski	8 078	664
jasielski	7 270	634
kolbuszowski	3 044	495
krośnieński	6 795	613
leski	2 509	943
leżajski	3 748	542
lubaczowski	2 867	505
łańcucki	5 018	640
mielecki	9 129	681
niżański	3 690	551
przemyski	3 517	494
przeworski	3 985	507
ropczycko-sędziszowski	4 212	587
rzeszowski	9 886	609
sanocki	6 571	693
stałowowski	8 394	779
strzyżowski	3 101	501
tarnobrzeski	3 183	595
Krosno	5 278	1 110
Przemyśl	6 299	949
Rzeszów	19 925	1 145
Tarnobrzeg	4 959	1 003

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl>

Uwzględniając wskaźnik, jakim jest liczba podmiotów przypadających na 10 tys. ludności, należy stwierdzić, iż najkorzystniejszą sytuację w tym zakresie odnotowano w miastach na prawach powiatu tj. Rzeszowie (1 145), Krośnie (1 110), Tarnobrzegu (1 003) i Przemyślu (949), a także w powiatach: leskim (943) i bieszczadzkim (930). Natomiast najmniej korzystną w przypadku powiatów: przemyskiego (494), kolbuszowskiego (495), strzyżowskiego (501), lubaczowskiego (505) i przeworskiego (507).

Porównując liczbę podmiotów gospodarki narodowej przypadającej na 10 tys. ludności z wielkością tego wskaźnika w kraju podkreślić należy, iż pomimo corocznego wzrostu liczby podmiotów gospodarczych województwo nasze zajmuje 16 miejsce (w Polsce

przypada średnio 981 podmiotów na 10 tys. ludności, natomiast w naszym województwie 690).²¹

1.4. Aktywność zawodowa i struktura zatrudnienia

Aktywność zawodowa. Liczba ludności aktywnej zawodowo w województwie podkarpackim w IV kwartale 2009 roku wynosiła 980 tys. Aktywność zawodowa ludności zróżnicowana była zarówno pod względem płci, wieku i wykształcenia jak też w przekroju terytorialnym (miasto– wieś).

W okresie IV kwartału 2009 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 55,9%. Był wyższy w populacji mężczyzn (63,6 %) niż kobiet (48,6%), mieszkańców wsi (57,8%) niż miast (53,1%), osób w wieku 35-44 lat (87,5%) oraz 25 – 34 lat (83,4%) niż w pozostałych kategoriach wiekowych. W grupie 45 - 54 lat wyniósł on 77,9%, 15 - 24 lat 28,6%, a w grupie 55 lat i więcej – 26,3%. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym tj. 80,1%. Wysokiemu współczynnikowi aktywności zawodowej w tej grupie towarzyszył równie wysoki wskaźnik zatrudnienia²², który wynosił 73,3%.²³ Najniższy współczynnik aktywności zawodowej (23,3%) oraz wskaźnik zatrudnienia (20,3%) odnotowano natomiast wśród osób posiadających najniższe kwalifikacje tj. wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe oraz bez wykształcenia szkolnego.

Tabela 7. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie podkarpackim według płci i miejsca zamieszkania. Dane na koniec IV kwartału każdego roku.

Wyszczególnienie	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009
woj. podkarpackie	55,9	54,9	54,1	53,8	55,5	55,8	55,9
Miasta	54,3	52,0	52,5	52,4	51,8	52,0	53,1
Wieś	57,0	56,8	55,2	54,8	58,0	58,6	57,8
Mężczyźni	61,7	62,1	59,4	61,3	62,4	62,7	63,6
Kobiety	50,8	48,3	49,3	46,9	48,7	49,4	48,6

Źródło: Roczniki statystyczne województwa podkarpackiego z lat 2002-2008 oraz Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim IV kwartał 2009 roku, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów marzec 2010 r.

Pracujący. W 2009 roku na terenie województwa podkarpackiego pracowały ogółem 667 253 osoby, co stanowiło 5% pracujących w Polsce. Z ogólnej liczby pracujących w sektorze prywatnym zatrudnionych 500 750, a w sektorze publicznym 166 503 osoby. W ogólnej grupie pracujących kobiety stanowiły 46,2% (308 056).²⁴ W **rolnictwie**²⁵ pracowały ogółem 158 942 osoby (23,8%), w **przemysle i budownictwie** 184 689 osób (27,6%). W **usługach** natomiast pracowały łącznie 323 622 osoby tj. 48,5% (w tym w handlu i naprawach, transporcie, gastronomii oraz informacji 137 313 tj. 20,6%), w działalności finansowej i ubezpieczeniach oraz w obsłudze rynku nieruchomości 15 413 osób tj. 2,3%.

²¹ Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Regionalnych <http://www.stat.gov.pl>

²² Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

²³ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim IV kwartał 2009 roku, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów marzec 2010 r.

²⁴ Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych <http://www.stat.gov.pl> zakładka BDL oraz Rocznik Statystyczny Woj. Podkarpackiego 2010 s. 42-43. Publikacja GUS „Pracujący w gospodarce narodowej w 2009 r.”, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2010 r.

²⁵ Do sektora rolniczego zaliczamy również leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Pozostałe usługi to 170 896 tj. 25,6% ogółu pracujących. Podkreślić należy, że w porównaniu do innych województw poziom zatrudnienia w usługach jest nadal relatywnie niski.

Poza tym w naszym województwie utrzymuje się niska efektywność produkcji w rolnictwie. Na ten stan wpływa rozdrobnienie gospodarstw oraz ich przeludnienie – co wiąże się z występowaniem na dość dużą skalę zjawiska bezrobocia ukrytego na wsi. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa indywidualnego o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych w województwie podkarpackim w 2009 r. wynosiła 4,4 ha, przy czym dla kraju 9 ha.²⁶ (tj. nadal 15 miejsce wśród województw).

Do niekorzystnych zjawisk należy zaliczyć również zbyt małą liczbę podmiotów gospodarczych w branżach o wysokim nasyceniu nowoczesną techniką, co ma także wpływ na poziom emigracji z naszego regionu wysokokwalifikowanych kadr (w tym młodzieży). W 2009 roku nakłady na działalność badawczo-rozwojową (B+R) w cenach bieżących wyniosły w województwie ogółem 189 mln zł, a na 1 mieszkańca 90 zł, w kraju natomiast ogółem 9 070 mln zł, a na 1 mieszkańca 238 zł.²⁷

2. Ogólna charakterystyka bezrobocia

2.1 Zmiany liczby bezrobotnych w czasie

Cechy charakterystyczne bezrobocia w województwie to:

- duże zróżnicowanie przestrzenne o znacznej rozpiętości stopy bezrobocia pomiędzy powiatami;
- utrzymujący się od dłuższego czasu wysoki poziom bezrobotnych zamieszkujących na terenach wiejskich (62,3 % ogółu bezrobotnych);
- stosunkowo wysoki odsetek bezrobotnych kobiet – stanowią one ponad połowę ogółu bezrobotnych (51,6%), a tempo spadku bezrobocia wśród kobiet jest zdecydowanie niższe niż mężczyzn;
- duża skala bezrobocia ludzi młodych - poziom bezrobocia ludzi w wieku 18-34 lat wynosi ponad 55,4%;
- znaczny udział wśród ogółu bezrobotnych osób z niskim wykształceniem (osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej stanowią od kilku lat ponad połowę bezrobotnych);
- utrzymujące się na wysokim poziomie bezrobocie długotrwale – osoby pozostające w rejestrach urzędów pracy ponad 12 miesięcy stanowią jedną trzecią bezrobotnych, w tym blisko 19% oczekuje na pracę powyżej 24 miesiące;
- niski odsetek zarejestrowanych bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych (14,5 %), co podkreśla tylko fakt bliskości pomiędzy stanem bezrobocia, a sytuacją ubóstwa.

W latach 2001-2008 (pomijając wahania sezonowe) liczba bezrobotnych na terenie województwa podkarpackiego systematycznie spadała. Od 2009 roku nastąpił wzrost liczby osób rejestrujących się jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy.

²⁶ Rocznik Statystyczny Województw 2010 s. 58-59, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2010 r. Publikacja elektroniczna niepełna zamieszczona na stronie GUS <http://www.stat.gov.pl>.

²⁷ Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2010 s. 52. Publikacja elektroniczna zamieszczona na stronie GUS <http://www.stat.gov.pl>.

Tabela 8. Zmiany w liczbie bezrobotnych w latach 2001-2010

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych ogółem	Wzrost/ spadek do roku poprzedniego	w tym: bezrobotne kobiety	Wzrost/ spadek do roku poprzedniego
2001	195 173	+ 13 005	100 472	+ 3 202
2002	187 519	- 7 654	93 772	- 6 700
2003	182 497	- 5 022	92 598	- 1 174
2004	170 293	- 12 204	88 723	- 3 875
2005	163 956	- 6 337	87 626	- 1 097
2006	145 246	- 18 710	81 490	- 6 136
2007	126 360	- 18 886	73 127	- 8 363
2008	115 567	- 10 793	64 122	- 9 005
2009	141 944	+ 26 377	71 158	+ 7 036
2010	142 263	+ 319	73 359	+ 2 201

Zródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Na koniec 2010 roku w województwie podkarpackim było zarejestrowanych 142 263 bezrobotnych. W porównaniu do stanu z końca grudnia 2009 r. (141 944) liczba tych osób wzrosła ogółem o 319. Podkreślić jednak należy, że w związku z sezonowością zjawiska bezrobocia w poszczególnych miesiącach występowały zmiany liczby bezrobotnych. W styczniu i lutym wzrosła liczba bezrobotnych, a od marca do września systematycznie zmniejszała się, aby ponownie zwiększać się w ostatnim kwartale 2010 roku.

W 2010 roku w porównaniu z grudniem roku poprzedniego w przypadku 12 powiatów i 1 miasta na prawach powiatu nastąpił wzrost, a w 9 powiatach oraz 3 miastach na prawach powiatów spadek liczby bezrobotnych. Największy wzrost odnotowano między innymi w przypadku: Rzeszowa (o 810 osób), powiatu rzeszowskiego (394), krośnieńskiego (249), przeworskiego (198), strzyżowskiego (195), przemyskiego (171), sanockiego (142) i leskiego (139). Natomiast największy spadek wystąpił w powiatach: tarnobrzeskim (o 562 bezrobotnych), stalowowolskim (389), mieleckim (382), Tarnobrzegu (165), kolbuszowskim (163) i niżańskim (126). W poniższej tabeli przedstawione zostały stany bezrobotnych we wszystkich powiatach naszego województwa.

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2010 roku wynosiła w naszym województwie 15,8% (w kraju 12,3%). Natomiast na koniec 2009 r. 15,9%, a w kraju 12,1% (po korekcie GUS). Rozpiętość między najwyższą, a najniższą stopą bezrobocia w grudniu 2010 roku wyniosła 18,3 pkt. proc. (natomiast w grudniu 2009 roku 18,5 pkt. proc). Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: leskim (25,9%), bieszczadzkim (25,1%), brzozowskim (24%), niżańskim (23,7%) i strzyżowskim (22,6%). Najniższą natomiast w: Krośnie (7,6%), Rzeszowie (7,9%) oraz w powiatach: dębickim (12,4%) oraz mieleckim i rzeszowskim (po 13,5%). Stopę bezrobocia wyższą od średniej w województwie odnotowano w 16 powiatach (szczegółowe dane dla poszczególnych powiatów zawiera tabl. 2 aneksu statystycznego).

Analizując „napływ” i „odpływ”²⁸ osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy należy stwierdzić, iż w okresie 12 miesięcy 2010 r. zarejestrowało się ogółem 174 505 bezrobotnych (w 2009 r. 181 331 osób). Tradycyjnie były to głównie osoby powracające do ewidencji po raz kolejny, czyli już wcześniej rejestrowane jako bezrobotne. Po raz kolejny zarejestrowało się 136 970 osób (78,5%) natomiast po raz pierwszy 37 535 (21,5%). Powtórne rejestracje dotyczyły głównie osób, które po okresie krótkotrwałego zatrudnienia (w tym także subsydiowanego ze środków Funduszu Pracy)

²⁸ „Napływ” obejmuje liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w danym okresie w urzędach pracy, a „odpływ” stanowi liczba osób wyłączonych z ewidencji powiatowych urzędów pracy w tym samym okresie.

powracały do ewidencji urzędów pracy, gdyż pracodawcy nie zapewniali im stałych miejsc zatrudnienia. Wśród ogólnej liczby nowo zarejestrowanych (174 505):

- kobiety stanowiły 46,3% (80 784 kobiet),
- zamieszkali na wsi 60,4% (105 385 osób),
- poprzednio pracujący 68,6% (119 627 osób),
- bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki 16,1% (28 035 osób),
- zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy 1,6% (2 786 osób),
- cudzoziemcy 0,1% tj. 194 bezrobotnych.

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się w następujących powiatach:

- m. Rzeszowie (11 538 osób),
- rzeszowskim (11 179),
- mieleckim (10 735),
- jasielskim (10 435),
- dębickim (10 387),
- jarosławskim (9 401).

Natomiast najmniej bezrobotnych zarejestrowało się w powiatach:

- bieszczadzkim (2 338 osób),
- leskim (2 943),
- m. Krośnie (3 289),
- m. Tarnobrzegu (3 583),
- tarnobrzekim (3 753).

Drugim elementem obrazującym dynamikę bezrobotnych jest liczba osób, które tracą status bezrobotnego. W 2010 r. z ewidencji urzędów pracy wyrejestrowano ogółem 174 186 bezrobotnych (w 2009 roku 154 954) z tego 41,2% (71 738 osób) z tytułu podjęcia pracy (w 2009 r. 39,8% tj. 61 734 osoby). Z ogólnej liczbie wyłączeń z tytułu podjęcia pracy 18 508 osób tj. 25,8% uzyskało zatrudnienie w ramach miejsc pracy subsydiowanej głównie z Funduszu Pracy (w 2009 r. 13 314 osób tj. 21,6%).

Największą liczbę wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych odnotowano w następujących powiatach:

- mieleckim (11 117 osób),
- rzeszowskim (10 785),
- m. Rzeszowie (10 728),
- jasielskim (10 515),
- dębickim (10 417).

Najmniej w powiatach:

- bieszczadzkim (2 374 osoby),
- leskim (2 804),
- m. Krośnie (3 214),
- m. Tarnobrzegu (3 748),
- tarnobrzekim (4 315).

Tabela 9. „Napływ” i „odpływ” bezrobotnych w województwie podkarpackim w latach 2001-2010

Lata	„napływ” bezrobotnych	„odpływ” bezrobotnych	w tym z powodu podjęcia pracy
2001	135 323	122 318	60 445
2002	135 537	143 191	67 646
2003	138 253	143 275	70 954
2004	140 416	152 620	72 338
2005	151 774	158 111	69 648
2006	146 921	165 631	73 626
2007	143 375	162 261	69 770
2008	148 112	158 905	62 023
2009	181 331	154 954	61 734
2010	174 505	174 186	71 738

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Częstym powodem wyrejestrowania z ewidencji było niepotwierdzenie przez bezrobotnych ustawowego obowiązku gotowości do podjęcia pracy. Z tego powodu wyłączono 48 802 osoby tj. 28% ogólnej liczby wyrejestrowanych (w 2009 r. 29,9%). W okresie 2010 r. „napływ” bezrobotnych był wyższy od „odpływu” ogółem o 319 osób.

Występujące na rynku pracy trudności łagodzone były w pewnym stopniu przez działania powiatowych urzędów pracy w ramach tzw. aktywnych form promocji zatrudnienia. Do prac interwencyjnych skierowano 4 064 bezrobotnych (w 2009 r. 3 793). Przy robotach publicznych zatrudniono 4 745 osób (w 2009 r. 2 644), na szkolenia zostało skierowanych 10 177 bezrobotnych (w 2009 r. 10 256), na staż 19 769 (w 2009 r. 16 520), na przygotowanie zawodowe dorosłych 85 osób (w 2009 r. 505) oraz do prac społecznie użytecznych 2 255 bezrobotnych (w 2009 r. 1 999). Refundacje kosztów zatrudnienia osoby bezrobotnej otrzymało 5 102 pracodawców (w 2009 r. 3 417), a dotacje na uruchomienie własnej działalności gospodarczej 4 377 bezrobotnych (w 2009 r. 3 276).

2.2. Bezrobotni z prawem do zasiłku

Z ogólnej liczby zarejestrowanych na koniec grudnia 2010 roku bezrobotnych 20 569 osób posiadało prawo do pobierania zasiłku. Uprawnieni do zasiłku dla bezrobotnych stanowili 14,5% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do stanu z końca grudnia 2009 liczba zasiłkobiorców zmniejszyła się o 4 427 osób.

Najwyższy udział zasiłkobiorców w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w następujących powiatach:

- krośnieńskim (20,9%),
- lubaczowskim (20,3%),
- brzozowskim (20,2%),
- leskim (19,2%),
- jasielskim (17,4%),
- nizańskim (16,8%).

Najniższy natomiast w powiatach:

- przeworskim (7,3%),
- kolbuszowskim (9,7%),
- mieleckim (10,7%),
- m. Tarnobrzegu (11,9%),
- ropczycko – sędziszowskim i sanockim (po 12,1%),
- stalowowolskim (12,2%).

2.3. Bezrobotni zamieszkali na wsi

Na koniec grudnia 2010 roku spośród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych 88 651 osób mieszkało na terenach wiejskich, co stanowiło 62,3%. Kobiety zamieszkałe na wsi (45 380 osób) stanowiły 51,2% ogółu bezrobotnych z terenów wiejskich.

W porównaniu ze stanem z końca 2009 roku liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 94 osoby.

Tabela 10. Bezrobotni zamieszkali na wsi w województwie podkarpackim w latach 2001-2010

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym: bezrobotnych zamieszkałych na wsi	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych
2001	195 173	124 401	63,7
2002	187 519	118 247	63,0
2003	182 497	115 117	63,1
2004	170 293	107 919	63,4
2005	163 956	103 802	63,3
2006	145 246	92 098	63,4
2007	126 360	79 888	63,2
2008	115 567	72 544	62,8
2009	141 944	88 745	62,5
2010	142 263	88 651	62,3

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Najwyższy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi odnotowano w następujących powiatach:

- przemyskim (100,0%),
- brzozowskim (90,8%),
- krośnieńskim (89,9%),
- strzyżowskim (87,5%),
- kolbuszowskim (86,8%).

Najniższy zaś w powiatach:

- stalowowolskim (41,8%),
- mieleckim (52,1%),
- sanockim (53,2%),
- dębickim (58,8%),
- bieszczadzkim (60,6%).

Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi 14,7% (na koniec 2009 r. – 18,1%) posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych, a 11,8% (na koniec 2009 r. – 12%) gospodarstwo rolne, którego powierzchnia nie przekraczała 2 ha przeliczeniowych. Bezrobotni zamieszkali na wsi to przede wszystkim osoby młode w wieku do 34 lat (57,3% ogółu bezrobotnych z terenów wiejskich), posiadające głównie wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej (57,2%), a także posiadające niewielkie doświadczenie zawodowe: 36,5% spośród nich posiadało staż pracy maksymalnie do 5 lat, a 28,8% dotychczas w ogóle nie pracowało. Osoby te również stosunkowo długo pozostawały w ewidencji urzędów pracy, 37,5% bezrobotnych zamieszkałych na wsi pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy z tego 19,1% powyżej 24 miesięcy.

2.4. Struktura bezrobocia

Bezrobotni wg płci

Na koniec 2010 r. bezrobotne kobiety stanowiły 51,6% (tj. 73 359) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w 2009 r. 50,1%). W porównaniu do stanu z końca grudnia 2009 ich liczba uległa zwiększeniu o 2 201. Mężczyźni stanowili natomiast 48,4% ogółu zarejestrowanych tj. 68 904 osób (w 2009 roku 49,9%).

Najwyższy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zanotowano w następujących powiatach:

- tarnobrzeskim (57%),
- dębickim (56,1%),
- brzozowskim (55,3%),
- mieleckim (55,2%),
- m. Tarnobrzegu (54,3%).
- m. Krośnie (53,5%),

Najniższy natomiast w powiatach:

- lubaczowskim (46,1%),
- łańcuckim (47,3%),
- leskim (48,1%),
- przemyskim (48,7%),
- kolbuszowskim (48,9%).

Tradycyjnie już sytuacja kobiet na rynku pracy jest bardziej niekorzystna aniżeli mężczyzn. Bezrobotne kobiety stanowią z reguły ponad połowę ogólnej liczby bezrobotnych. Najczęściej są to osoby młode w wieku od 18 do 34 lat (57,8% ogółu bezrobotnych kobiet) stosunkowo długo pozostające bez pracy (41,5% ogółu zarejestrowanych kobiet pozostaje w ewidencji urzędów pracy powyżej 12 miesięcy z tego 22,7% dłużej niż 2 lata). Trudności tych nie eliminuje wyższy poziom wykształcenia bezrobotnych kobiet. Wykształcenie wyższe posiadało 15,4% bezrobotnych kobiet i 7,7% bezrobotnych mężczyzn. Policealne i średnie zawodowe 28,4% kobiet i 22% mężczyzn, a średnie ogólnokształcące 13,3% kobiet i 7,2% mężczyzn. Bezrobotni mężczyźni przeważali natomiast wśród osób posiadających niższy poziom wykształcenia. Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 36,2% bezrobotnych mężczyzn i 25,8% kobiet, a gimnazjalne i poniżej 26,9% zarejestrowanych mężczyzn i 17,1% kobiet.

Bezrobotni wg wieku

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (30,9%). Natomiast drugą, co do liczebności osoby w wieku od 18 do 24 lat (24,5%). Łącznie stanowili oni 55,4% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród bezrobotnych kobiet, osoby w wieku 25 do 34 lat stanowiły 33,8%, a w wieku 18 do 24 lat 24% (łącznie 57,8%). Bezrobocie osób młodych nie posiadających z reguły doświadczenia zawodowego jest zjawiskiem niepożądanym. Często pierwszym doświadczeniem zawodowym osób młodych po ukończeniu szkoły jest rejestracja w powiatowym urzędzie pracy. Stąd też bardzo ważnym zadaniem urzędów pracy są działania na rzecz promocji zatrudnienia oraz przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia w tej grupie osób.

Tabela 11. Bezrobotni według wieku

Wiek w latach	bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2010 r.	% bezrobotnych ogółem	w tym: kobiety	% kobiet
18-24	34 837	24,5%	17 613	24,0%
25-34	43 916	30,9%	24 800	33,8%
35-44	27 860	19,6%	15 510	21,1%
45-54	25 959	18,2%	12 689	17,3%
55-59	8 029	5,6%	2 747	3,7%
60-64	1 662	1,2%	---	---
ogółem	142 263	100,0%	73 359	100,0%

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS – 01 – zał.1.

Bezrobotni według wykształcenia

W grupie osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy najliczniejszy udział stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,9%) oraz policealne i średnie zawodowe (25,3%). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało 21,8% ogółu bezrobotnych. Natomiast najmniej, tj. 11,7% ogółu bezrobotnych legitymowało się wykształceniem wyższym. Podkreślić jednak należy, iż już od kilku lat odnotowujemy wzrost tej grupy bezrobotnych (na koniec 2004 roku stanowili oni 5,5%, w 2005 r. (6,2%), w 2006 r. (6,9%), w 2007 r. (7,8%), w 2008 r. (9,2%) i w 2009 (10,2%). Osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe (wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe) stanowiły łącznie 52,7% ogółu bezrobotnych. Osoby te również pozostają długo w rejestrach powiatowych urzędów pracy i stanowiły ponad 60% w grupie bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Tabela 12. Bezrobotni wg wykształcenia

poziomy wykształcenia	bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2010	% w bezrobotnych Ogółem	w tym: kobiety	% kobiet
Wyższe	16 608	11,7%	11 271	15,4%
policealne i średnie zawodowe	35 979	25,3%	20 815	28,4%
średnie ogólnokształcące	14 737	10,4%	9 774	13,3%
zasadnicze zawodowe	43 892	30,9%	18 961	25,8%
gimnazjalne i poniżej	31 047	21,8%	12 538	17,1%
Ogółem	142 263	100,0%	73 359	100,0%

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS– 01 – zał.1.

Bezrobotni według stażu pracy

W końcu grudnia 2010 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych 26,8% nie posiadało jeszcze dotychczas żadnego udokumentowanego stażu zawodowego. Krótki staż pracy tj. do 5 lat posiadało łącznie 36,6% ogółu bezrobotnych.

Natomiast w grupie bezrobotnych kobiet brakiem stażu pracy legitymowało się 29,9%, a stażem do 5 lat 37,1%. Tak więc osoby bez doświadczenia zawodowego i posiadające krótki staż pracy stanowiły 63,4% ogółu bezrobotnych. Jeszcze w większym stopniu sytuacja ta dotyczyła kobiet, które stanowiły 67% ogółu swojej kategorii bezrobotnych. Brak doświadczenia zawodowego wpływa dodatkowo negatywnie na podjęcie zatrudnienia, gdyż pracodawcy coraz częściej wymagają od potencjalnych pracowników doświadczenia w zawodzie oraz dodatkowych umiejętności.

Tabela 13. Bezrobotni według stażu pracy

staż pracy w latach	bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2010	% bezrobotnych ogółem	w tym: kobiety	% kobiet
do 1	20 908	14,7%	11 866	16,2%
od 1-5	31 173	21,9%	15 299	20,9%
od 5-10	17 757	12,5%	8 969	12,2%
od 10-20	19 591	13,8%	10 049	13,7%
od 20-30	11 736	8,2%	4 471	6,1%
30 i więcej	2 983	2,1%	799	1,1%
bez stażu pracy	38 115	26,8%	21 906	29,9%
Ogółem	142 263	100,0%	73 359	100,0%

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS – 01 – zał..1.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowili łącznie na koniec grudnia 2010 roku 37,4% ogółu bezrobotnych (z tego 18,9% pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy). Natomiast w grupie bezrobotnych kobiet 41,5% oczekiwało na uzyskanie zatrudnienia ponad rok (z tego 22,7% powyżej 24 miesięcy).

Tabela 14. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2010	% bezrobotnych ogółem	w tym: kobiety	% kobiet
do 1	13 455	9,5%	5 076	6,9%
od 1 do 3	28 260	19,9%	13 313	18,1%
od 3 do 6	23 438	16,5%	12 338	16,8%
od 6 do 12	23 916	16,8%	12 146	16,6%
od 12 do 24	26 250	18,5%	13 798	18,8%
powyżej 24	26 944	18,9%	16 688	22,7%
Ogółem	142 263	100,0%	73 359	100,0%

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS – 01 – zał..1.

Bezrobocie, w szczególności długotrwale związane jest z przechodzeniem osób nim dotkniętych do sfery dezaktywacji zawodowej, a także wywołuje związane z tym różnorodne negatywne zjawiska społeczne. Jest to sytuacja tym bardziej niekorzystna, że w tej kategorii bezrobotnych znajduje się znaczna grupa osób młodych w wieku do 34 lat (42,2%) pozostających bez pracy w ewidencji urzędów pracy ponad 12 miesięcy oraz osoby posiadające niski poziom wykształcenia (prawie 61% bezrobotnych powyżej 12 miesięcy stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej). Długotrwale bezrobotni dość często w ogóle nie posiadają doświadczenia zawodowego lub legitymują się stosunkowo krótkim stażem pracy tj. do 5 lat (prawie 60% z nich to bezrobotni bez stażu pracy lub z doświadczeniem bardzo krótkiego stażu). Wśród bezrobotnych długo pozostających bez pracy znaczny jest również udział osób starszych. W grupie bezrobotnych w wieku od 45 do 54 lat osoby pozostające bez pracy ponad 12 miesięcy stanowiły 49,7%, w grupie 35 – 44 lat 45%. Natomiast w grupie wiekowej od 18 do 24 lat 20,6%, a od 25 do 34 lat 34,8%.

Bezrobotni według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Na koniec 2010 r. populacja bezrobotnych, którzy pracowali przed zarejestrowaniem się w urzędach pracy wynosiła 104 148 osób, tj. ok. 73,2% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do stanu z końca 2009 r. (103 457) ich liczba wzrosła o 691.

Wśród bezrobotnych poprzednio pracujących:

- 78 422 osoby (75,3%) pracowały wcześniej w zakładach sektora prywatnego,
- 18 999 osób (18,2%) w zakładach sektora publicznego,
- 6 727 osób (6,5%) w zakładach o niezidentyfikowanym rodzaju działalności (brak dokładnych danych na temat miejsca pracy w dokumentach przedłożonych do rejestracji w powiatowych urzędach pracy).

Tabela 15. Bezrobotni poprzednio pracujący według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Wyszczególnienie	Bezrobotni poprzednio pracujący wg stanu na 31. 12. 2010 r.	w tym: ze zwolnień z przyczyn dot. zakładu pracy	Oferty pracy zgłoszone w 2010 r.
Ogółem	104 148	3 645	57 154
<i>w tym wybrane sekcje:</i>			
Przetwórstwo przemysłowe	26 680	1 980	6 952
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20 481	552	10 830
Budownictwo	11 606	164	5 348
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6 951	43	9 873
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 684	69	1 950

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3 143	55	545
Transport i gospodarka magazynowa	2 910	181	2 107
Edukacja	2 621	42	3 565
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 524	85	3 079
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2 445	37	2 103
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 352	47	3 037
Działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją	1 382	29	1 755

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01.zał.2.

* Według sprawozdań MPiPS-01 w 2010 r. zgłoszono do powiatowych urzędów pracy 57 481 ofert pracy. Liczba ofert pracy podana w powyższym zestawieniu została pomniejszona o oferty, z realizacji których zrezygnowali pracodawcy.

Najwięcej bezrobotnych pracowało poprzednio w zakładach pracy należących do sekcji: przetwórstwo przemysłowe (25,6%), handel i naprawy (19,7%), budownictwo (11,1%), administracja publiczna (6,7%), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (3,5%), rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo (3%), transport i gospodarka magazynowa (2,8%), a także edukacja (2,5%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (2,4%), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (2,3%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (2,3%). Najmniej natomiast w zakładach pracy zaliczonych do sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (0,2%) ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących.

Bezrobotni według zawodów

Na koniec 2010 roku największą liczbę bezrobotnych odnotowano w następujących grupach zawodów i specjalnościach (w 1 cyfrowych kodów zawodów)²⁹ :

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 35 664 osoby (25,1%) ogółu bezrobotnych posiadających zawód,
- technicy i inny średni personel – 20 891 (14,7%),
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 20 464 (14,4%),
- specjaliści – 13 970 (9,8%),
- pracownicy przy pracach prostych – 9 118 (6,4%).

Znaczną grupę bo 27 483 osoby stanowili bezrobotni zarejestrowani bez określonego zawodu, co stanowiło 19,3% populacji bezrobotnych ogółem.

Natomiast najmniej bezrobotnych było zarejestrowanych w następujących grupach zawodów:

²⁹ Udział procentowy obliczono w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych posiadających określony zawód.

- siły zbrojne” – 41 osób (0,03%) ogółu bezrobotnych posiadających zawód,
- parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy – 339 (0,2%),
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 2 639 (1,9%),
- pracownicy biurowi – 4 487 (3,2%),
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 7 167 (5%).

Tabela 16. Bezrobotni według grup zawodów.

Grupy zawodów	kody zaw.	stan na 31.12. 2010	Rozkład procentowy*
Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	339	0,2
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektory generalni	11	48	14,2
Kierownicy ds. zarządzania i handlu	12	111	32,7
Kierownicy ds. produkcji i usług	13	106	31,3
Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	14	74	21,8
Specjaliści	2	13 970	9,8
Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	21	2 127	15,2
Specjaliści ds. zdrowia	22	734	5,3
Specjaliści nauczania i wychowania	23	2 642	18,9
Specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania	24	4 660	33,4
Specjaliści ds. technologii informacyjno – komunikacyjnych	25	401	2,9
Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	26	3 406	24,4
Technicy i inny średni personel	3	20 891	14,7
Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	31	10 709	51,3
Średni personel ds. zdrowia	32	3 148	15,1
Średni personel ds. biznesu i administracji	33	5 468	26,2
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	34	863	4,1
Technicy informatycy	35	703	3,4
Pracownicy biurowi	4	4 487	3,2
Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	41	1 681	37,5
Pracownicy obsługi klienta	42	883	19,7
Pracownicy ds. finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	43	1 672	37,3
Pozostali pracownicy obsługi biura	44	251	5,6
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	5	20 464	14,4
Pracownicy usług osobistych	51	9 005	44,0
Sprzedawcy i pokrewni	52	10 402	50,8
Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	53	526	2,6
Pracownicy usług ochrony	54	531	2,6
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	2 639	1,9
Rolnicy produkcji towarowej	61	1 986	75,3
Leśnicy i rybacy	62	534	20,2
Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	63	119	4,5
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7	35 664	25,1
Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	71	8 244	23,1
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	72	12 331	34,6
Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	73	2 011	5,6
Elektrycy i elektronicy	74	2 337	6,6
Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	75	10 741	30,1
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8	7 167	5,0

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok

Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	81	3 425	47,8
Monterzy	82	742	10,4
Kierowcy i operatorzy pojazdów	83	3 000	41,9
Pracownicy przy pracach prostych	9	9 118	6,4
Pomoce domowe i sprzątaczk	91	1 961	21,5
Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	92	220	2,4
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	93	5 124	56,2
Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	94	476	5,2
Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	95	11	0,1
Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	96	1 326	14,5
Siły zbrojne	0	41	0,03
Oficerowie sił zbrojnych	01	3	7,3
Podoficerowie sił zbrojnych	02	0	0,0
Żołnierze szeregowi	03	38	92,7
Bez zawodu	00	27 483	19,3
Razem posiadający zawód	---	114 780	80,7
Ogółem bezrobotni	99	142 263	100,0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01.zał..3.

* W grupach jednocyfrowych odsetek obliczono w stos. do ogólnej liczby bezrobotnych. Natomiast wartości procentowe dla grup dwucyfrowych wyliczone zostały w ramach danej podgrupy.

W porównaniu do stanu z końca grudnia 2009 r. wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w przypadku 6 grup zawodów (wg 1-cyfrowego kodu), natomiast spadek w 5 grupach zawodów. Zwiększenie liczby bezrobotnych dotyczyło następujących grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – wzrost o 4 759 bezrobotnych.
- specjaliści – 667,
- pracownicy biurowi – 658,
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 59,
- parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy – 39,
- siły zbrojne – 34.

Natomiast spadek liczby bezrobotnych odnotowano w następujących grupach:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – spadek o 2 228 osób,
- technicy i inny średni personel – 2 227,
- pracownicy przy pracach prostych – 442,
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 152.

O 848 osób zmniejszyła się także liczba bezrobotnych bez zawodu.

Tabela 17. Zmiany liczby bezrobotnych według grup zawodowych.

Grupy zawodów	kody zaw.	Bezrobotni ogółem:		Wzrost lub spadek do 2009 r.
		2009 r.	2010 r.	
Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	300	339	39
Specjaliści	2	13 303	13 970	667
Technicy i inny średni personel	3	23 118	20 891	-2 227
Pracownicy biurowi	4	3 829	4 487	658
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	5	15 705	20 464	4 759
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	2 791	2 639	-152
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7	37 892	35 664	-2 228
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8	7 108	7 167	59
Pracownicy przy pracach prostych	9	9 560	9 118	-442
Siły zbrojne	0	7	41	34
Bez zawodu	00	28 331	27 483	-848
Razem	99	141 944	142 263	319

- Klasyfikacja zawodów i specjalności uległa w II półroczu 2010r. zmianie, stąd też w celu porównania prezentowane w powyższej tabeli dane liczbowe zostały ujęte tylko według jednocyfrowych kodów zawodu.

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy na koniec grudnia 2010 r. odnotowano również:

- 34 837 bezrobotnych do 25 roku życia tj. 24,5% (w 2009 r. 25,3%) ogólnej liczby bezrobotnych,
- 3 272 osoby bezrobotne, które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia tj. 2,3% (w 2009 r. 2,1%),
- 77 259 długotrwale bezrobotnych tj. 54,3% (w 2009 r. ok. 49%),
- 15 759 kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka tj. 21,5% (w 2009 r. ok. 22,3%)³⁰,
- 22 855 bezrobotnych powyżej 50 roku życia tj. 16,1% (w 2009 r. ok. 15%),
- 28 708 bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych tj. 20,2% (w 2009 r. 20,4%),
- 46 420 bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego tj. ok. 32,6% (w 2009 r. 32,7%),
- 74 939 bezrobotnych bez wykształcenia średniego tj. 52,7% (w 2009 r. 54%),
- 6 782 bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia tj. ok. 4,8% (w 2009 r. 4,7%),
- 1 409 bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia tj. ok. 1% (w 2009 r. 0,9%),
- 5 217 bezrobotnych niepełnosprawnych tj. ok. 3,7% (w 2009 r. ok. 3,6%),
- 85 bezrobotnych po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego tj. 0,04 % (w 2009 r. brak danych).

³⁰ Odsetki w przypadku grupy bezrobotnych kobiet obliczono w stosunku do ogółu bezrobotnych kobiet. Pozostałe udziały dotyczące bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zostały wykazane w stosunku do liczby bezrobotnych ogółem.

3. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej

W ostatnich latach na rynku pracy naszego województwa następował wzrost liczby wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej (ofert pracy)³¹. Jedynie w 2009 roku w związku z negatywnymi skutkami sytuacji kryzysowej odnotowano spadek o 3 783 oferty pracy w porównaniu do roku wcześniejszego. W okresie 2010 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy łącznie 57 481 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, z których 35 663 (62%) było ofertami pracy subsydiowanej (w 2009 r. oferty pracy subsydiowanej stanowiły 61,3%). Spośród ogólnej liczby ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku 17 552 tj. 30,5% pochodziło z sektora publicznego, 1 559 (ok. 2,7%) skierowanych było do osób, którym nie upłynął okres 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, a 1 745 (ok. 3%) adresowanych było do osób niepełnosprawnych.

Tabela 18. Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w województwie podkarpackim w latach 2001 – 2010

Lata	Oferty pracy ogółem	w tym:	
		pracy subsydiowanej	z sektora publicznego
2001	25 129	8 521	5 571
2002	28 470	12 944	6 980
2003	39 334	22 556	12 066
2004	40 346	20 038	11 031
2005	41 016	18 757	11 125
2006	48 932	20 054	12 565
2007	49 327	24 494	13 669
2008	51 046	28 458	15 389
2009	47 263	28 957	15 020
2010	57 481	35 663	17 552

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań o rynku pracy.

Pomimo wzrostu liczby zgłaszanych do urzędów pracy ofert, potrzeby w tym zakresie nadal nie są w pełni zaspokojone. Wpływa na to również znaczne zróżnicowanie liczby ofert zgłaszanych w poszczególnych powiatach. W 2010 roku wzrost miejsc zatrudnienia odnotowano w 23 powiatowych urzędach pracy, a jedynie w 2 niewielki spadek. Największy wzrost liczby miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej odnotowano w: Rzeszowie (wzrost o 1 511), powiecie jarosławskim (1 481), dębickim (1 114), mieleckim (1 105), rzeszowskim (812), przeworskim (682) i krośnieńskim (408). Spadek odnotowano w: Krośnie (spadek o 300 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej) oraz powiecie przemyskim (120).

³¹ Oferta pracy czyli wolne miejsce pracy i aktywizacji zawodowej oznacza zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie określonej pracy lub usługi w wyniku zawarcia przez strony określonej umowy cywilnoprawnej) dla uzyskania fachowej pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika. Wolne miejsce pracy lub aktywizacji zawodowej (oferta pracy) jest to również miejsce aktywizacji zawodowej zgłoszone przez osoby zainteresowane do PUP i przyjęte do realizacji (staż, przygotowanie zawodowe osób dorosłych, prace społecznie użyteczne). Źródło definicji: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. „O promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” Dz. U. Nr 99 poz. 1001, z późniejszymi zmianami.

Najwięcej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłosili pracodawcy z powiatów:

- m. Rzeszowa – 8 833 wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej,
- powiatu mieleckiego – 4 540,
- rzeszowskiego – 4 135,
- jarosławskiego – 3 581.

Najmniej zaś z powiatów:

- leskiego – 734 wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej,
- bieszczadzkiego – 740,
- przemyskiego – 999,
- kolbuszowskiego – 1 128.

W województwie podkarpackim w 2010 roku na jedno wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej przypadało średnio 29 osób bezrobotnych (w 2009 r. – 33 bezrobotnych). Przy czym w 17 powiatach liczba ta była wyższa lub równa średniej w województwie, a w 8 niższa. Sytuacja w tym zakresie była najkorzystniejsza w: m. Rzeszowie gdzie na 1 miejsce zatrudnienia przypadało 11 bezrobotnych, m. Krośnie (15), Tarnobrzegu (18), powiecie mieleckim i rzeszowskim (po 23) oraz przeworskim, dębickim i tarnobrzeskim (po 27). Natomiast najmniej korzystna w powiatach: przemyskim (67), krośnieńskim (47), jasielskim (45), strzyżowskim (43) oraz brzozowskim (42).

Analizując natomiast zgłoszone w okresie 2010 roku wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej według Polskiej Klasyfikacji Działalności należy podkreślić, że największą ich liczbę zgłosili pracodawcy z następujących sekcji:

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli – 10 830 (tj. 18,9 % ogółu zgłoszonych ofert pracy),
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 9 873 (17,3%),
- przetwórstwo przemysłowe – 6 952 (12,2%),
- budownictwo – 5 348 (9,4%),
- edukacja – 3 565 (6,2%).

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej adresowane były najczęściej do osób bezrobotnych z następujących grup zawodów:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 12 483 (tj. 21,8% ogółu zgłoszonych ofert),
- pracownicy przy pracach prostych – 10 628 (18,6%),
- pracownicy biurowi – 8 448 (14,8%),
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 8 305 (14,5%).
- technicy i inny średni personel – 8 105 (14,2%),

W porównaniu do 2009 roku największy wzrost liczby ofert pracy odnotowano w następujących grupach zawodów:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – wzrost o 3 481 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej,
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 2 355,
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 1 412,
- pracownicy biurowi – 791.

Najniższy natomiast odnotowano w następujących grupach zawodów:

- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – wzrost o 29 wolnych miejsc pracy lub aktywizacji zawodowej,
- parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy – 98,
- specjaliści – 590,
- technicy i inny średni personel – 595.

Z analizy zgłoszonych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wynika, iż podobnie jak w latach ubiegłych pracodawcy za pośrednictwem urzędów pracy częściej poszukiwali pracowników do prac, które nie wymagają posiadania zbyt specjalistycznych umiejętności czy wysokiego poziomu wykształcenia. Urzędy pracy zajmują się głównie bezrobotnymi i poszukującymi pracy posiadającymi stosunkowo niskie kwalifikacje zawodowe. Stąd też z uwagi na dużą podaż bezrobotnych mogących pracować na stanowiskach robotniczych jest to nadal najbardziej dogodny sposób pozyskania pracowników.

4. Formy promocji zatrudnienia

Wobec ograniczonej i niewystarczającej w stosunku do potrzeb liczby ofert pracy, szczególną rolę w pomocy uzyskania przez bezrobotnych zatrudnienia, odgrywają aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu i promocji zatrudnienia, finansowane ze środków budżetu państwa w tym głównie Funduszu Pracy.

Tabela 19. Aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu i promocji zatrudnienia w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2010

Rok	Osoby zatrudnione przy:		Bezrobotni skierowani na staż	Bezrobotni, którzy podjęli działalność gospodarczą	Podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów utworzenia stanow.pracy	Bezrobotni, którzy ukończyli przyuczenie do zawodu lub zmienili kwalifikacje	Bezrobotni, którzy podjęli pracę po przyuczeniu do zawodu lub zmianie kwalifikacji
	pracach interwencyjnych	robotach publicznych					
2005	5 768	3 212	9 562	1 331	1 687	5 888	2 381
2006	5 281	482	10 236	1 544	2 015	6 963	2 965
2007	4 655	501	10 286	1 874	2 843	8 486	3 676
2008	4 154	1 872	11 640	2 365	3 197	9 353	3 210
2009	3 793	2 644	16 520	3 276	3 417	10 217	3 034
2010	4 064	4 745	19 769	4 377	5 102	9 960	3 334

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Efektywność zatrudnieniowa programów aktywizacji w województwie podkarpackim w 2010 roku nie została jeszcze wyliczona i opublikowana, natomiast w 2009 roku wyniosła średnio 51,8% (w kraju 53,2 %) i była o 0,5% niższa niż w roku poprzednim. Najwyższą efektywność zatrudnieniową (poza dotacjami dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej oraz

dotacjami na doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy) uzyskano w ramach prac interwencyjnych – 75,0% (w kraju 71,8%). Dość dużą efektywność osiągnięto także w ramach przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 53,8% (w kraju 52,0%) oraz w ramach robót publicznych – 49,9% (w kraju 48,0%). Niższy wskaźnik osiągnięto dla staży – 42,8% (w kraju 49,5%) oraz szkoleń – 32,9% (w kraju 34,3%). Najniższą efektywność zatrudnienia osiągnięto w ramach prac społecznie użytecznych – 22,7% (w kraju 39,8%). Koszt uczestnictwa w programie dla jednej osoby wyniósł 6 593,63 zł (w kraju 5 865,55 zł), a koszt ponownego zatrudnienia 13 435,37 zł (w kraju 11 589,81 zł).

5. Wydatki z funduszu pracy na formy promocji zatrudnienia

W 2010 r. środki z Funduszu Pracy na aktywne formy promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu przekazywane były bezpośrednio samorządom powiatowym według określonego algorytmu. Na działania w tym zakresie wydatkowano z Funduszu Pracy łącznie 392,9 mln. zł. (w 2009 280,7 mln. zł).

Z tej kwoty:

- 154,8 mln. zł. (tj. 39,4% ogółu wydatków na aktywne formy) przeznaczono na stypendia,
- 79,1 mln. zł. (tj. 20,1%) środków na podjęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej,
- 75,1 mln. zł. (tj. 19,1%) środków w ramach refundacji pracodawcom kosztów zatrudnienia osoby bezrobotnej,
- 35,1 mln. zł. (tj. 8,9%) na roboty publiczne,
- 22,6 mln. zł. (tj. 5,8%) na prace interwencyjne,
- 17,8 mln. zł. (tj. 4,5%) na szkolenia,
oraz
- 8,4 mln. zł. (tj. 2,1%) na pozostałe aktywne formy.

ROZDZIAŁ 2

PRIORYTETY REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2011 ROK

Biorąc pod uwagę priorytety określone w Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011 oraz cele strategiczne i priorytety wynikające z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020 w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok ustalone zostały następujące priorytety:

Priorytet 1 Wzrost aktywności zawodowej oraz wiedzy i kompetencji mieszkańców regionu

Na sytuację na rynku pracy województwa podkarpackiego oprócz czynników związanych z rozwojem gospodarczym regionu wpływają również czynniki związane ze strukturą osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Na koniec 2010 roku osoby młode w wieku od 18 do 34 lat stanowiły 55,4% ogółu bezrobotnych (z tego 24,5% to osoby w wieku od 18 do 24 lat). Ponad jedna czwarta osób bezrobotnych (26,8 %) nie posiadała doświadczenia zawodowego, a 36,6% tych osób posiadało krótki staż pracy, co w przypadku stawianych przez pracodawców wymagań związanych z posiadaniem doświadczenia zawodowego dodatkowo utrudniało im podjęcie zatrudnienia. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły ponad połowę (54,3 %) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Trudności z uzyskaniem zatrudnienia mają również osoby mniej mobilne zawodowo w przedziale wiekowym powyżej 50 lat, a także osoby niepełnosprawne chcące podjąć zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Niski poziom wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych przekłada się na wysokie nie rejestrowane bezrobocie w tej grupie, a wysoki wskaźnik bierności zawodowej osób niepełnosprawnych plasuje te osoby po stronie konsumentów świadczeń społecznych. Dlatego też wsparcie oraz działania aktywizacyjne nadal kierowane będą do tych grup osób bezrobotnych, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Rozwój różnych form edukacji zarówno osób bezrobotnych, jak i pracujących oraz redukcja niedopasowania kwalifikacji wpływają na wzrost zatrudnienia. Kluczowe staje się zatem upowszechnianie idei kształcenia przez całe życie - zarówno w formach szkolnych jak i pozaszkolnych. Konieczne jest również stałe dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodów do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionu, zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuacją demograficzną systemu oświaty. Odpowiednio przygotowane kadry są bowiem istotnym elementem w tworzeniu warunków, które przyciągną nowych inwestorów i pobudzą proces wzrostu gospodarczego oraz powstawania nowych miejsc pracy w regionie.

Priorytet 2 Rozwój przedsiębiorczości oraz innowacyjnej gospodarki

Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz biznesowe wsparcie poprzez doradztwo oraz rozbudowę funduszy poręczeniowych i pożyczkowych wpływa na wzrost nowych miejsc pracy, a w ich tworzeniu ważną rolę odgrywają małe i średnie firmy. Ważne jest również aby osoby zamierzające podjąć własną działalność gospodarczą uzyskały nie tylko wsparcie finansowe, ale także wiedzę i praktyczną pomoc w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa podkarpackiego wymaga zapewnienia wysokokwalifikowanych kadr, w tym kadr

zarządzających, jak również promowania współpracy i budowania sieci powiązań między przedsiębiorstwami, a jednostkami naukowymi. Dlatego też kontynuowane będą działania których celem będzie doskonaleni umiejętności i kwalifikacji kadr zarządzających oraz pracowników przedsiębiorstw, inicjowanie i wzmocnienie współpracy między światem nauki i edukacji, a gospodarką oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych poprzez wspieranie osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą.

Priorytet 3 Współpraca oraz partnerstwo na rynku pracy

Wielokierunkowe działania aktywizacyjne kierowane do osób bezrobotnych będą skuteczne dzięki właściwemu zdiagnozowaniu obecnego stanu rynku pracy oraz grup osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Należy zatem prowadzić i upowszechniać badania związane z sytuacją ekonomiczną i kadrową przedsiębiorstw, perspektywami i barierami rozwoju firm w regionie. Pracownicy publicznych służb zatrudnienia, instytucji pomocy społecznej i integracji społecznej stoją wobec konieczności ciągłego uzupełniania wiedzy i umiejętności przydatnych w kontekście wprowadzania nowych instrumentów, metod i programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W sytuacji zmieniających się uwarunkowań rynku pracy, a przede wszystkim stale rosnących wymagań pracodawców w stosunku do pracobiorców stałej modyfikacji i rozszerzania wymaga oferta usług poradnictwa zawodowego. Aktywna polityka rynku pracy wymaga współdziałania różnych podmiotów i instytucji w celu rozwoju społeczno-ekonomicznego regionu. Skuteczność takich działań wiąże się bezpośrednio z procesami gospodarczego rozwoju województwa ale również z aktywnością partnerów rynku pracy. Dlatego też tworzenie warunków do rozwoju dialogu i partnerstwa w rozwiązywaniu problemów rynku pracy w tym inicjatyw lokalnych przyczyniać się będzie podejmowania zarówno przez instytucje rynku pracy jak i partnerów rynku pracy skutecznych działań prozatrudnieniowych.

ROZDZIAŁ 3

OPIS ZADAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA, KTÓRE BĘDĄ REALIZOWANE W RAMACH PRIORYTETÓW OKREŚLONYCH W REGIONALNYM PLANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2011 ROK

Priorytet 1 Wzrost aktywności zawodowej oraz wiedzy i kompetencji mieszkańców regionu

Zadanie 1.1 Rozwój zasobów ludzkich w regionie poprzez edukację

1.1.1 Wsparcie tworzenia programów rozwojowych dla szkół i placówek edukacyjnych

Cel: Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów oraz podnoszenie jakości kształcenia.

Planowane działania:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnej w trakcie procesu kształcenia,
- doradztwo i opieka pedagogiczno – psychologiczna dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np.: wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym),
- programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki,
- dodatkowe zajęcia (pozaekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych,
- rozszerzenie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery),
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne,
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania.

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty – Podziałania 9.1.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 20 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku w wyniku realizowanych projektów w 522 szkołach (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne) realizowane będą projekty rozwojowe, w tym w 271 szkołach na obszarach wiejskich.

Wskaźniki:

- liczba szkół w których wdrażane będą projekty rozwojowe,
- w tym: na obszarach wiejskich i w miastach.

1.1.2 Wsparcie finansowe uczniów szczególnie uzdolnionych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym

Cel: Motywowanie uczniów do kształcenia w kierunkach uznanych za kluczowe dla regionu.

Planowane działania:

Realizacja regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym

Zadanie to realizowane będzie jako projekt systemowy przez **Departament Edukacji i Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego** w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.1 „Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty” – Podziałania 9.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 7 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

W wyniku realizacji tego projektu:

- opracowanych zostanie 1200 zindywidualizowanych i nowatorskich programów rozwoju edukacyjnego oraz systemu indywidualnej oceny realizacji i postępów uczniów szczególnie uzdolnionych,
- 900 nauczycieli przygotowanych zostanie do indywidualnej, niestandardowej pracy z uczniami szczególnie uzdolnionymi w określonych przedmiotach nauczania.

Wskaźniki:

- liczba uczniów objętych programem stypendialnym,
- liczba nauczycieli zaangażowanych we wdrażanie programów stypendialnych.

1.1.3 Podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego

Cel: Dostosowywanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Planowane działania:

Realizowane będą programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie wyrównania dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia,
- doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym),
- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych,
- efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- modernizacja oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących),
- współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmocnienia ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki),
- wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia,
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne,
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową, przyczyniających się do poprawy jakości nauczania.

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.2 „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 53 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku w wyniku realizowanych projektów 126 szkół i placówek kształcenia zawodowego wdroży programy rozwojowe, a 127 szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe nawiąże współpracę z przedsiębiorstwami.

Wskaźniki:

- liczba szkół i placówek oświatowych, w których wdrażane będą projekty rozwojowe,

- liczba szkół i placówek oświatowych, które nawiązały współpracę z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego.

1.1.4 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego

Cel: *Uzupełnienie lub podwyższenie wykształcenia oraz kwalifikacji ogólnych i zawodowych mieszkańców regionu.*

Planowane działania:

Projekty obejmować będą:

- kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie,
- programy formalnego kształcenia ustawicznego skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- programy formalnego potwierdzenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób poza formalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenie posiadanych kwalifikacji) ,
- usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia (lub uzupełnienia wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy,
- wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na monitorowanie potrzeb oraz rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy, podwyższenie jakości oferty edukacyjnej w tym również ubieganie się o akredytację Kuratora Oświaty, rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego w tym również w formie e –learningu.

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.3 „Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 21 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2011 roku w ramach realizowanych projektów 2 087 osób dorosłych uczestniczyć będzie w różnych formach kształcenia ustawicznego podwyższających lub uzupełniających posiadane kwalifikacje.

Wskaźniki:

- liczba osób uczestniczących w różnych formach kształcenia ustawicznego w 2011 roku.

1.1.5 Podnoszenie kwalifikacji pracowników systemu oświaty

Cel: *Dostosowywanie kwalifikacji do potrzeb zmieniającego się rynku pracy poprzez doskonalenie zawodowe kadry szkół i placówek oświatowych.*

Planowane działania:

Projekty obejmować będą:

- studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć),
- studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu,
- studia wyższe dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia,
- studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej,
- programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.4 „Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 14 000 000 PLN. Realizowane będą również projekty skierowane na doskonalenie kwalifikacji kadry kierowniczej, nauczycieli oraz pracowników szkół i placówek oświatowych poprzez kursy doskonalące, kursy kwalifikacyjne oraz formy warsztatowe. Zadanie to realizowane będzie przez **Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie** w ramach działalności statutowej.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku w ramach realizowanych projektów 4 333 nauczycieli będzie uczestniczyć w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach w tym:

- 1 772 nauczycieli z obszarów wiejskich
- 525 nauczycieli kształcenia zawodowego

W ramach projektu systemowego realizowanego przez **Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie** w 2011 roku kwalifikacje zawodowe podniesie 1 200 nauczycieli we wszystkich formach szkoleniowych, 300 wizytatorów i dyrektorów szkół, 110 pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast Certyfikat Kompetencji Podkarpackiego Nauczyciela uzyska 960 uczestników projektu.

Zakłada się że w 2011 roku w ramach działalności statutowej **Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie** zorganizowane zostanie 28 seminariów dla około 1 555 uczestników, 156 konferencji dla około 6 540 uczestników, 1 073 warsztaty w których udział weźmie około 27 497 uczestników, 8 kursów doskonalących dla nauczycieli i pracowników oświaty których skorzysta około 1 216 osób oraz 21 kursów kwalifikacyjnych dla około 499 osób.

Wskaźniki:

- liczba nauczycieli uczestniczących w doskonaleniu zawodowym, w tym:
- nauczycieli z obszarów wiejskich,
- nauczycieli kształcenia zawodowego,
- liczba osób, które uczestniczyły w kursach doskonalących w 2011 roku,
- liczba osób, które uczestniczyły w formach warsztatowych w 2011 roku.

1.1.6 Podnoszenie kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw w regionie

Cel: *Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób pracujących poprzez ogólne i specjalistyczne szkolenia zawodowe oraz doradztwo.*

Planowane działania:

Realizowane będą projekty obejmujące:

- ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
- doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości (z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi),
- szkolenia skierowane do osób zatrudnionych o niskich kwalifikacjach lub innych dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności (z wyłączeniem kształcenia formalnego oraz z wyłączeniem osób zarejestrowanych jako poszukujący pracy).

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki Działania 8.1 „Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie” – Podziałania 8.1.1 „Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla Przedsiębiorstw” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 32 817 850 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku w ramach realizowanych projektów 388 przedsiębiorstw zostanie objętych wsparciem w ramach projektów szkoleniowych, a około 8 000 osób pracujących uczestniczyć będzie w projektach szkoleniowych.

Wskaźniki:

- liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w ramach projektów szkoleniowych,
- liczba osób pracujących uczestniczących w projektach szkoleniowych w 2011 roku.

Zadanie 1.2 Aktywizacja zawodowa osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

1.2.1 Wsparcie dla osób pozostających bez zatrudnienia.

Cel: *Umożliwienie wejścia i powrotu na rynek pracy osobom pozostającym bez zatrudnienia.*

Planowane działania:

Wsparcie kierowane będzie do osób pozostających bez zatrudnienia (w tym osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy), a w szczególności osób należących do jednej lub kilku z grup docelowych:

- osoby pozostające bez zatrudnienia przez co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
- osoby do 25 roku życia,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby po 45 roku życia,
- osoby pozostające bez zatrudnienia zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych.,
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego.

Zostaną oni objęci takimi formami aktywizacji, jak:

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania,
- warsztaty oraz szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych,
- wsparcie psychologiczne – doradcze dla osób wchodzących i powracających na rynek pracy,
- programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka form wsparcia, połączone z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi,
- pośrednictwo pracy,
- staże/praktyki zawodowe,
- szkolenia prowadzące do uzyskania, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
- subsydiowane zatrudnienie,
- wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza,
- wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) poprzez dofinansowanie przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy oraz zwrot kosztów zakwaterowania,
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna),
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawna, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej,
- doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

Zadanie to realizowane będzie przez powiatowe urzędy pracy ze środków Funduszu Pracy oraz w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Działanie 6.1 „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie” - Poddziałanie 6.1.1 „Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy” i Poddziałanie 6.1.3 „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania przeznaczone zostały środki w kwocie:

- Poddziałanie 6.1.1 „Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy” – 10 000 000 PLN
- Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych – 49 026 900 PLN.

W dyspozycji powiatowych urzędów pracy będą również środki Funduszu Pracy przyznane w 2011 roku w ramach algorytmu podziału Funduszu Pracy w kwocie 91 049 900 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2011 roku w wyniku działań aktywizujących realizowanych przez powiatowe urzędy pracy województwa podkarpackiego pracę podejmie:

- 15 000 bezrobotnych ludzi młodych, w tym zatrudnienie subsydiowane 3 000 osób,
- 25 000 bezrobotnych kobiet,
- 8 000 osób bez kwalifikacji zawodowych, w tym 200 osób skierowanych zostanie na przygotowanie zawodowe u pracodawcy,
- 15 000 osób długotrwale bezrobotnych, w tym 4 000 osób podejmie zatrudnienie subsydiowane.
- 1 500 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, w tym 400 osób podejmie zatrudnienie subsydiowane.

Zakłada się, że w 2011 roku udział w projektach w ramach Działania 6.1” Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie” weźmie 9 249 osób, w tym 4 024 osób w wieku 15-24 lata, 1 586 osób długotrwale bezrobotnych, 546 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, 2712 osób powyżej 50 roku życia. Natomiast Indywidualnym Planem Działania objętych zostanie 7 500 osób.

Wskaźniki:

- liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które podjęły pracę w 2011 roku,
- liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które podjęły zatrudnienie subsydiowane w 2011 roku,
- liczba osób objętych aktywizacją w 2011 roku w ramach Działania 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej.

1.2.2 Aktywizacja społeczno - zawodowa młodzieży

Cel: Wsparcie młodzieży zagrożonej społeczną marginalizacją oraz jej integracja ze środowiskiem społecznym i zawodowym.

Planowane działania:

Projekty ukierunkowane na wspieranie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym obejmować będą:

- doradztwo zawodowe, zajęcia wyrównawcze, szkolenia zawodowe oraz praktyki zawodowe u pracodawców
- zajęcia socjoterapeutyczne oraz dotyczące planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej.
- zajęcia kształtujące umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych i prowadzące do podwyższenia samodzielności i uzyskania zatrudnienia,
- warsztaty obejmujące diagnozowanie potencjału zatrudnienia i możliwości jego rozwoju,
- usługi poradnictwa zawodowego (z uwzględnieniem indywidualnych planów działań) oraz pośrednictwa pracy,
- organizację staży i praktyk zawodowych

Działania te realizowane będą przez **Podkarpacką Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy** w ramach projektów:

- „Szkolenie – Praktyka – Zatrudnienie - Rozwój IV edycja” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego określonego w Podziałaniu 1.3.3 Priorytetu I Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013. Zakładane koszty realizacji projektu w skali kraju to 20 650 725,00 PLN.
- „Nasza Przyszłość 3” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego określonego w Podziałaniu 1.3.3 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.
- „OHP jako organizator usług rynku pracy” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 1.3., którego celem jest umożliwienie młodzieży dostępu do kompleksowego systemu informacji o rynku pracy oraz nabycie przez młodzież umiejętności aktywnego i elastycznego planowania własnego rozwoju zawodowego. Kwota przeznaczona na realizację tego projektu w województwie podkarpackim w I półroczu 2011 roku to 573 325 PLN

W realizacji tych projektów uczestniczyć będą funkcjonujące w ramach struktury Podkarpackiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy – Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Przemyślu, Krośnie, Tarnobrzegu i Rzeszowie.

Przewidywane efekty:

W ramach projektu „Szkolenie – Praktyka – Zatrudnienie - Rozwój IV edycja” zakłada się objęcie wsparciem około 130 osób w wieku od 15 do 24 lat z terenu województwa podkarpackiego. W wyniku realizacji projektu Nasza Przyszłość 3” różnymi formami działań aktywizacyjnych objętych zostanie 40 osób w wieku 15-17 lat.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów w 2011 roku,
- liczba osób, które podjęły pracę po zakończeniu udziału w projektach w 2011 roku.

1.2.3 Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Cel: *Poprawa zdolności do uzyskania zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne*

Planowane działania:

Projekty ukierunkowane na integrację osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy zwiększające ich aktywność zawodową obejmować będą:

Realizację programu Student II, który zakłada przyznanie dofinansowania do:

- opłat za naukę,
- zakwaterowania,
- dojazdów,
- kosztów dostępu do Internetu (instalacja i abonament),
- uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej lub psychicznej,
- zakupu przedmiotów ułatwiających lub umożliwiających naukę, w tym komputerowych programów edukacyjnych,
- wyjazdów organizowanych w ramach zajęć szkolnych.

W ramach programu Junior udzielana będzie pomoc:

- absolwentowi skierowanemu na staż przez powiatowy urząd pracy, pomoc umożliwiająca odbycie stażu u pracodawcy, w formie dofinansowania będącego świadczeniem na rehabilitację zawodową,
- doradcy zawodowemu premia za wykonywanie dodatkowych czynności, w wysokości do 10% najniższego wynagrodzenia (za każdego stażystę objętego opieką),
- pracodawcy uczestniczącemu w programie w wysokości stanowiącej iloczyn liczby miesięcy odbytego stażu i kwoty stanowiącej do 20% najniższego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu 1 stycznia roku, w którym rozpoczęto staż - jeśli stażysta jest osobą o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo absolwentem szkoły specjalnej, natomiast do 10% najniższego wynagrodzenia jeśli stażysta jest osobą o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Wsparcie osób niepełnosprawnych niesłyszących poprzez realizację programu Pitagoras w ramach którego udzielana będzie pomoc poprzez dofinansowanie usług tłumacza języka migowego.

Zadanie te realizowane będzie przez **Oddział Podkarpacki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych**. Na realizację tych programów w 2011 roku zaplanowane zostały środki w kwocie 3 094 457 PLN z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych realizowana będzie również poprzez dofinansowanie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładów Aktywności Zawodowej w Rymanowie Zdroju, Nowej Sarzynie, Jarosławiu, Woli Dalszej, Woli Rafałowskiej, Maliniu oraz Woli Żyrakowskiej.

Dofinansowanie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładów Aktywności Zawodowej odbywać się będzie w oparciu o środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz budżetu Województwa Podkarpackiego. Zadanie to realizowane będzie przez **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie**. Na 2011 rok przeznaczona została na ten cel kwota 4 768 887 PLN.

Przewidywane efekty:

Efektem projektów realizowanych przez Oddział Podkarpacki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będzie:

- wyrównanie szans w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych, poprzez stałe podwyższanie kwalifikacji, do rywalizacji o zatrudnienie na otwartym rynku pracy w ramach programu Student II,
- zwiększenie możliwości zawodowych bezrobotnych absolwentów oraz stworzenie szans zatrudnienia i zdobycia doświadczenia zawodowego w ramach odbywanego stażu w ramach programu Junior.
- ułatwienie niepełnosprawnym osobom niesłyszącym dostępu do kształcenia poprzez realizację programu Pitagoras

Dofinansowanie kosztów funkcjonowania Zakładów Aktywności Zawodowej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie przyczyni się utrzymania zatrudnienia 232 osób niepełnosprawnych ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Efektem realizowanych działań będzie również podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania aspiracji osób niepełnosprawnych do trwałej integracji na otwartym rynku pracy, a także zmiany postaw społecznych wobec niepełnosprawności, głównie w środowisku pracy.

Wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych projektów,
- liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba dofinansowanych Zakładów Aktywności Zawodowej.

1.2.4 Integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel: *Wsparcie integracji społecznej i zawodowej osób narażonych na wykluczenie społeczne.*

Planowane działania:

Rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne, (w tym: indywidualne programy wychodzenia z bezdomności), programy aktywności lokalnej obejmujące:

- wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez zatrudnienie socjalne, szkolenia, oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy,
- usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym, których celem jest wsparcie mobilności na rynku pracy pozwalające na przezwyciężenie indywidualnych barier w powrocie na rynek pracy,
- rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego umożliwiających integrację zawodową i społeczną osobom ze specyficznymi trudnościami na rynku pracy;
- upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej w regionie (wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej).

Działania te realizowane będą w ramach projektów systemowych realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej w Działaniu 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji” - Poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 27 932 961 PLN.

Wspieranie i rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne, (indywidualne programy integracji uchodźców, osób ubiegających się o status uchodźcy, osób z pobytem tolerowanym, posiadających zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, oraz indywidualne programy usamodzielnienia osób opuszczających rodziny zastępcze czy placówki opiekuńczo-wychowawcze) oraz programy aktywności lokalnej obejmujące:

- wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez zatrudnienie socjalne, szkolenia, oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy,
- usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym, których celem jest wsparcie mobilności na rynku pracy, pozwalające na przezwycięzenie indywidualnych barier w powrocie na rynek pracy,
- rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego umożliwiających integrację zawodową i społeczną osobom ze specyficznymi trudnościami na rynku pracy;
- wsparcie działań na rzecz aktywnej integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (w tym rozwoju działań aktywizacyjnych warsztatów terapii zajęciowej);
- upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej w regionie (wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej).

Działania te realizowane będą w ramach projektów systemowych realizowanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w Działaniu 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji” - Poddziałanie 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 9 385 475 PLN.

W ramach działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowane będzie:

- wsparcie (m.in. prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe) dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza),
- kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych oraz spółdzielniach socjalnych połączone z zajęciami reintegracji zawodowej i społecznej,
- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia,

- rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, couchingu, treningu pracy),
- rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy,
- rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy;
- wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone psychicznie,
- promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe, w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe), połączonych z realizacją zadań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej,
- organizowanie akcji i kampanii promocyjno – informacyjnych m.in. z zakresu równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno - społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym,
- prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu integracji i polityki społecznej w regionie (w tym działań mających na celu przygotowanie i wdrażanie gminnych lub powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych).

Działania te realizowane będą w ramach projektów przewidzianych w Działaniu 7.2 „Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej” - Poddziałanie 7.2.1 „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 28 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w ramach realizowanych projektów w 2011 roku 4 398 klientów instytucji pomocy społecznej zakończy udział w projektach dotyczących aktywnej integracji, w tym 2 200 osób z terenów wiejskich. Kontraktami socjalnymi objętych zostanie 3 000 osób, a 2 320 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zakończy udział w projektach obejmujących działania aktywizujące.

Wskaźniki:

- liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach w 2011 roku, w tym osób z obszarów wiejskich,
- liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w 2011 roku,
- liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projektach w 2011 roku.

Zadanie 1.3 Wsparcie dla osób zagrożonych utratą pracy i tracących zatrudnienie w wyniku zwolnień grupowych

1.3.1 Wsparcie osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi w przedsiębiorstwach oraz zwolnionych w wyniku procesów restrukturyzacyjnych

Cel: Stworzenie możliwości znalezienia nowego zatrudnienia osobom tracącym pracę w wyniku zwolnień grupowych.

Planowane działania:

Realizowane będą projekty obejmujące:

- wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego,
- szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia).

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki Działania 8.1 „Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie” – Podziałania 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 13 970 909 PLN.

Powiatowe Urzędy Pracy w Stalowej Woli, Niski i Tarnobrzegu obejmą działaniami aktywizacyjnymi osoby zwolnione z Huty Stalowa Wola S.A., Zakładu Zespołów Napędowych Sp. z o.o. oraz Zakładów Metalowych DEZAMET S.A. w Nowej Dębie. Różnymi formami aktywizacji w formie usług i instrumentów rynku pracy może zostać objętych 200 osób zwolnionych z tych firm. Poniesione wydatki podlegać będą refundacji z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji. Kwota środków przeznaczonych na finansowanie działań aktywizacyjnych wynosi 2 793 991 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku w ramach realizowanych projektów wsparciem w formie tworzenia i wdrażania programów zwolnień monitorowanych oraz szkoleń i doradztwa zawodowego objętych zostanie 220 osób.

Wskaźniki:

- liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w ramach projektów,
- liczba osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi uczestniczących w projektach,
- liczba osób zwolnionych objętych wsparciem.

Priorytet 2 Rozwój przedsiębiorczości oraz innowacyjnej gospodarki

Zadanie 2.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

2.1.1 Wsparcie podejmowania działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne

Cel: Wspieranie podejmowania przez osoby bezrobotne pracy na własny rachunek

Planowane działania:

Realizowane będą projekty skierowane na wsparcie samozatrudnienia osób bezrobotnych obejmujące:

- doradztwo indywidualne z zakresu podejmowania działalności gospodarczej,
- wsparcie jednorazowymi środkami na podjęcie działalności gospodarczej.

Zadanie to realizowane będzie przez Powiatowe Urzędy Pracy poprzez projekty finansowane w ramach środków Funduszu Pracy. Na realizację tego zadania dostępne będą środki przyznane:

- w ramach algorytmu podziału Funduszu Pracy w kwocie 91 049 900 PLN,
- w ramach projektów systemowych Poddziałania 6.1.3 „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w kwocie 49 026 900 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2011 roku około 2 500 osób bezrobotnych podejmie działalność gospodarczą w wyniku wsparcia w postaci usług doradczych oraz otrzymania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Wskaźniki:

- liczba osób, które otrzymały wsparcie jednorazowymi środkami na podjęcie działalności gospodarczej,
- kwota środków Funduszu Pracy wydatkowana na sfinansowanie tych projektów.

2.1.2 Rozbudowa systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych.

Cel: Ułatwienie przedsiębiorcom i osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji.

Planowane działania:

Ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania poprzez ułatwienie zaciągnięcia kredytów i pożyczek. Pomoc osobom bezrobotnym w podjęciu działalności gospodarczej poprzez poręczanie kredytów na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Fundusz planuje zwiększenie akcji poręczeniowej w zakresie poręczeń dla przedsiębiorców innych produktów bankowych poza kredytem i pożyczką. Zadanie to realizowane będzie w ramach środków **Podkarpackiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Rzeszowie**. Na środki te składa się kapitał zakładowy Spółki 4 999 000 PLN oraz otrzymane dofinansowanie z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w kwocie 5 098 000 PLN. Dodatkowo Fundusz zamierza podpisać umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na dysponowanie w zakresie udzielania poręczeń kwotą około 15 000 000 PLN w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

Przewidywane efekty:

W 2011 roku Podkarpacki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Rzeszowie planuje udzielenie 214 poręczeń o wartości 37 400 000 PLN. Zakłada się, że w wyniku udzielonego wsparcia utworzonych zostanie około 500 nowych miejsc pracy.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych poręczeń w 2011 roku,
- wartość udzielonych poręczeń,
- liczba miejsc pracy powstałych w wyniku wsparcia udzielonego przez Podkarpacki Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w 2011 roku.

2.1.3 Wsparcie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich

Cel: *Rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.*

Planowane działania:

Wspierane będą inwestycje związane z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła, robót i usług budowlanych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych i komunalnych, rachunkowości i doradztwa, usług informatycznych. Maksymalna wysokość pomocy jest uzależniona od liczby utworzonych miejsc pracy lub rodzaju prowadzonej działalności: W przypadku utworzenia 1 miejsca pracy oraz działalności związanej z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi pomoc wynosi do 100 tys. zł, w przypadku utworzenia 2 -3 miejsc pracy pomoc wynosi do 200 tys. zł natomiast jeżeli utworzone zostaną co najmniej 3 miejsca pracy pomoc wynosi do 300 tys. zł.

Zadanie to będzie realizowane przez **Podkarpacki Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa** w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania na poziomie kraju zaplanowane zostały środki w kwocie 691 160 000 EURO. W województwie podkarpackim w 2010 roku złożonych zostało 758 wniosków (w tym: 266 wniosków na rozpoczęcie działalności oraz 492 wnioski związane z rozwojem działalności gospodarczej na obszarach wiejskich)

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w okresie realizacji programu w latach 2007-2013 liczba wspieranych mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich województwa podkarpackiego wyniesie 1 500. W wyniku przyznania wsparcia dla przedsiębiorców, którzy złożyli wnioski w 2010 roku planowane jest utworzenie około 1000 miejsc pracy.

Wskaźniki:

- liczba mikroprzedsiębiorstw objętych wsparciem w 2011 roku,
- liczba utworzonych miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach na obszarach wiejskich w 2011 roku.

2.1.4 Promowanie działalności nierolniczej

Cel: *Promowanie dywersyfikacji działalności rolniczej i tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów*

Planowane działania:

Stymulowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych, alternatywnych źródeł dochodu, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich. Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych. Maksymalna wartość wsparcia udzielonego jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym nie może przekroczyć 100 000 PLN, a poziom finansowy wynosi maksymalnie 50% kosztów inwestycji. Zadanie to będzie realizowane przez **Podkarpacki Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa** w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania na poziomie kraju zaplanowane zostały środki w kwocie 2 047 167 200 EURO. W województwie podkarpackim złożonych zostało łącznie 939 wniosków na kwotę 67 970 993 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w okresie realizacji programu w latach 2007-2013 liczba beneficjentów, którym będzie udzielone wsparcie wyniesie około 1000 osób.

Wskaźniki:

- liczba rolników, którzy otrzymali wsparcie w 2011 roku,
- wartość udzielonego wsparcia w 2011 roku.

2.1.5 Ułatwianie startu młodym rolnikom

Cel: *Stymulowanie zmian strukturalnych poprzez ułatwianie przejmowania lub zakładania gospodarstw przez młode osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.*

Planowane działania:

Wsparcie kierowane będzie do młodych rolników, którzy zainteresowani są przejęciem lub założeniem własnego gospodarstwa rolnego. Pomoc w wysokości 75 000 PLN jednorazowej premii przeznaczona jest dla osób, które po raz pierwszy samodzielnie rozpoczynają prowadzenie gospodarstwa rolnego. Zadanie to będzie realizowane przez **Podkarpacki Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa** w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. W województwie podkarpackim złożonych zostało 586 wniosków na kwotę 39 100 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w okresie realizacji programu w latach 2007-2013 liczba beneficjentów, którym będzie udzielone wsparcie wyniesie około 500 osób.

Wskaźniki:

- liczba młodych rolników, którzy otrzymali wsparcie w 2011 roku,
- wartość udzielonego wsparcia w 2011 roku.

Zadanie 2.2 Rozwój gospodarki opartej na wiedzy

2.2.1 Zwiększenie transferu wiedzy między sektorem nauki, a przedsiębiorstwami w regionie

Cel: *Powstanie i rozwój sieci współpracy i wymiany informacji między instytucjami naukowymi, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii.*

Planowane działania:

Realizowane będą projekty ukierunkowane na:

- tworzenie, rozwój i aktualizację Regionalnej Strategii Innowacji (RSI) poprzez: studia, analizy, ekspertyzy, wsparcie szkoleniowo-doradcze dla podmiotów odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie RSI, tworzenie i rozbudowę systemu monitorowania RSI
- wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między instytucjami naukowymi, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii pomiędzy przedsiębiorstwami a instytucjami badawczo - rozwojowymi, uczelniami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym, poprzez m.in.: kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji, rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji
- stypendia naukowe dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa

Przewidywane efekty:

Zwiększenie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez: udzielenie 71 stypendiów doktoranckich, powstanie i rozwój sieci współpracy i wymiany informacji między instytucjami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii.

Zadanie to realizowane będzie w ramach projektów systemowych realizowanych przez **Departament Rozwoju Regionalnego i Departament Edukacji i Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego** w ramach Priorytetu VII Regionalne kadry gospodarki Działania 8.2 „Transfer wiedzy” – Podziałania 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 38 490 723 PLN.

Wskaźniki:

- liczba osób, które otrzymały stypendia doktoranckie,
- liczba projektów realizowanych w ramach współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami naukowymi, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii.

2.2.2 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości

Cel: *Wsparcie dla rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania.*

Planowane działania:

Działanie realizowane będzie poprzez projekty skierowane na bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Schemat B realizowany będzie m.in. poprzez bezpośrednie dotacje inwestycyjne w zakresie podnoszenia konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. na:

- inwestycje przede wszystkim oparte na szeroko rozumianych innowacjach i wiedzy oraz zakup patentów i nowych technologii,
- inwestycje z zakresu informatyzacji, a także zastosowania i wykorzystania technologii gospodarki elektronicznej oraz technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT),
- inwestycje z zakresu rozbudowy lub rozszerzenia zakresu działania przedsiębiorstwa,
- inwestycje z zakresu zmian w procesie produkcyjnym lub sposobie świadczenia usług, a także unowocześnienia wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej,
- wdrażanie wydajnych systemów zarządzania środowiskiem oraz wdrażanie i stosowanie technologii zapobiegania zanieczyszczaniu środowiska – (z wyłączeniem przedsiębiorstw, dla których minęły okresy dostosowawcze w zakresie wdrożenia i zgodności z unijnymi dyrektywami),
- inwestycje z zakresu zarządzania jakością,
- tworzenie i rozwijanie powiązań kooperacyjnych, poprzez wsparcie wspólnych inwestycji i działań marketingowych firm, a także usługi doradcze i szkoleniowe powiązane z tymi typami projektów.

Zadanie to realizowane będzie przez **Departament Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego** w ramach I osi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania zaplanowane zostały środki w kwocie 226 147 235 EURO.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku podpisanych zostanie około 130 umów z przedsiębiorcami z kategorii MŚP w ramach Działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości Schemat B – Bezpośrednie dotacje inwestycyjne, czego rezultatem będzie utworzenie nowych miejsc pracy.

Wskaźniki:

- liczba utworzonych miejsc pracy w wyniku wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw,
- liczba realizowanych projektów wspierających rozwój inwestycji.

2.2.3 Wsparcie rozwoju firm zorientowanych na zaawansowane technologie

Cel: Tworzenie nowych miejsc pracy oraz transferu innowacji i nowoczesnych technologii dla przedsiębiorstw

Planowane działania:

Wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości zorientowanej na zaawansowane technologie służy Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny. W ramach realizowanego projektu uzbrojone zostały tereny inwestycyjne w Strefie S1 w Jasionce, w Strefie S2 w Rogoźnicy oraz Preinkubator Politechniki Rzeszowskiej w Strefie S3. Zadanie to realizowane będzie przez **Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.** ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Całkowite nakłady na realizację tej inwestycji wyniosły 47 552 004 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że na terenie uzbrojonych stref oraz w budynku Preinkubatora Akademickiego powstałe firmy zatrudnią w 2011 roku około 474 osoby.

Wskaźniki:

- liczba inwestycji zlokalizowanych na terenie Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego,
- liczba utworzonych miejsc pracy.

Priorytet 3 Współpraca oraz partnerstwo na rynku pracy

Zadanie 3.1 Podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje rynku pracy

3.1.1 Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy

Cel: Podnoszenie jakości świadczonych usług świadczonych przez pracowników instytucji rynku pracy.

Planowane działania:

Realizowane będą projekty służące wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia w regionie poprzez szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr publicznych służb zatrudnienia działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań. Szkolenia pracowników instytucji rynku pracy realizowane będą w oparciu o „Wojewódzki plan szkoleń urzędów pracy województwa podkarpackiego”, stworzony na podstawie analizy potrzeb szkoleniowych zgłaszanych przez pracowników publicznych służb zatrudnienia. Zadanie to realizowane będzie przez powiatowe urzędy pracy w ramach środków Funduszu Pracy oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie zaplanowano kwotę 190 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku z różnych form podnoszenia kwalifikacji skorzysta około 500 pracowników instytucji rynku pracy z terenu województwa podkarpackiego.

Wskaźniki:

- liczba pracowników publicznych służb zatrudnienia objętych szkoleniami w 2011 roku
- liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach indywidualnych,
- liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach grupowych.

3.1.2 Rozwój usług poradnictwa zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia

Cel: Rozwój i doskonalenie oferty usług poradnictwa zawodowego.

Planowane działania:

W ramach tego zadania realizowane będą projekty skierowane szczególnie do osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, gdzie poradnictwo zawodowe będzie

jednym z istotnych elementów skierowanych do nich działań aktywizacyjnych. Zadanie to realizowane będzie przez Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie i powiatowe urzędy pracy poprzez projekty finansowane w ramach środków Funduszu Pracy oraz w ramach działania Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Przewidywane efekty:

Zakłada się poszerzenie oferty i zakresu świadczonych usług oraz planuje się, że z różnych form usług poradnictwa zawodowego skorzysta w 2011 roku około 25 000 osób.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych poradnictwem indywidualnym w 2011 roku,
- liczba osób objętych poradnictwem grupowym w 2011 roku,
- liczba osób, którym świadczone były usługi z zakresu informacji zawodowej w 2011 roku.

3.1.3 Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji pomocy społecznej i integracji społecznej

Cel: Podnoszenie jakości usług świadczonych przez pracowników instytucji pomocy społecznej.

Planowane działania:

Realizowane będą szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań. Zadanie to realizowane będzie w ramach projektów systemowych w Działaniu 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji - Poddziałanie 7.1.3 „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 4 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2011 roku 405 pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej (bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją) objętych zostanie szkoleniami i innymi formami podnoszenia kwalifikacji w systemie pozaszkolnym. Planuje się również, że 942 pozostałych pracowników instytucji pomocy i integracji podniesie swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym

Wskaźniki:

- liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej (bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją), którzy podnieśli swoje kwalifikacje w 2011 roku,
- liczba pozostałych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w 2011 roku.

3.1.4 Rozwój usług sieci EURES

Cel: Ułatwienie dostępu klientów do usług sieci EURES oraz usprawnienie prowadzonych procesów rekrutacyjnych.

Planowane działania:

Zadanie to obejmować będzie współpracę z instytucjami i partnerami rynku pracy na terenie województwa podkarpackiego w celu poszerzenia zakresu dostępności osób zainteresowanych podejmowaniem pracy za granicą do usług sieci EURES. We współpracy z partnerami rynku pracy zorganizowane zostaną V Międzynarodowe Targi Pracy w Rzeszowie podczas których prowadzone będą rekrutacje, organizowane prezentacje o warunkach życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Zadanie to realizowane będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, a finansowane ze środków Funduszu Pracy oraz środków z grantu EURES/2011 przyznanego na podstawie porozumienia Samorządu Województwa z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej. Wnioskowana kwota grantu na lata 2011/2012 to 112 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się w, że w 2011 roku z usług sieci EURES skorzysta około 5 000 osób. Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie będzie uczestniczył w V Międzynarodowych Targach Pracy w Rzeszowie, które zostały zaplanowane na IV kwartał 2011 roku.

Wskaźniki:

- liczba osób, które skorzystały z usług sieci EURES w 2011 roku,
- liczba przeprowadzonych rekrutacji dla pracodawców z krajów UE/EOG w 2011 roku,
- liczba osób, które wzięły udział w V Międzynarodowych Targach Pracy w Rzeszowie.

Zadanie 3.2 Rozwój systemu informacji o rynku pracy

3.2.1 Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Cel: Koordynacja kierunków kształcenia i szkolenia bezrobotnych i osób poszukujących pracy z potrzebami rynku pracy.

Planowane działania:

Kontynuowany będzie monitoring zawodów i specjalności oraz zgłoszonych do urzędów pracy ofert pracy. Opracowane w wyniku prowadzonych badań raporty obejmować będą stan i strukturę zawodową bezrobotnych oraz ofert pracy, które wpłynęły do powiatowych urzędów pracy. Przeprowadzona analiza struktury zawodowej bezrobotnych będzie pomocna w podejmowaniu działań na rzecz poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy. Zmiany w tym zakresie mogą również wpływać na dokonywanie korekt profili i kierunków kształcenia w szkołach jak też kreowania popytu na pracę wśród pracodawców. Zadanie to realizowane będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Przewidywane efekty:

Dostosowanie usług świadczonych przez powiatowe urzędy pracy oraz partnerów rynku pracy do zmieniających się potrzeb pracodawców. Udostępnianie wyników badań instytucjom oświatowym oraz firmom szkoleniowym w celu dostosowywania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych badań w 2011 roku,
- liczba opracowań, raportów powstałych w wyniku przeprowadzonych badań.

3.2.2 Podkarpackie Obserwatorium Rynku Pracy

Cel: Analiza zmian zachodzących w gospodarce i na regionalnym rynku pracy .

Planowane działania:

Funkcjonowanie Podkarpackiego Obserwatorium Rynku Pracy ma umożliwić stworzenie platformy wymiany informacji i zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami rynku pracy, pracodawcami, a szeroko rozumianą edukacją. Dzięki realizacji badań w ramach projektu możliwe będzie poznanie potrzeb szkoleniowych zarówno pracodawców, jak również ich pracowników, co w przyszłości zaowocować ma lepszym dopasowaniem systemu kształcenia zawodowego i oferty szkoleniowej do potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Pracodawcom pomoże to w planowaniu rozwoju kadrowego przedsiębiorstw, a absolwentom szkół, osobom bezrobotnym i pracownikom ułatwi wyznaczanie kierunków ich rozwoju zawodowego. Zadanie to realizowane będzie jako projekt własny Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie w Działaniu 8.1 „Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie” Podziałanie 8.1.4 „Przewidywanie zmiany gospodarczej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Na realizację tego zadania przeznaczone zostały środki w kwocie 4 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą, przygotowanie diagnozy zachodzących w regionie trendów rozwojowych, a także prognozy zmian gospodarczych w województwie podkarpackim.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych badań w 2011 roku,
- liczba raportów z badań.

Zadanie 3.3 - Doskonalenie systemu informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego

Cel: Rozwój informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego w regionie.

Planowane działania:

Prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie rejestr instytucji szkoleniowych ułatwia dostęp do informacji o ofercie edukacyjnej szczególnie osobom, które z uwagi na brak lub dezaktualizację kwalifikacji zawodowych mają trudności z wejściem i powrotem na rynek pracy. Rejestr jest bazą informacyjną o ofercie szkoleniowej instytucji kształcących osoby bezrobotne, poszukujące pracy oraz pragnące podnieść swoje kwalifikacje zawodowe.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że 2011 roku w rejestrze instytucji szkoleniowych prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie zgromadzone i zaktualizowane zostaną dane o około 500 instytucjach szkoleniowych.

Wskaźniki:

- liczba instytucji szkoleniowych wpisanych do rejestru w 2011 roku,
- liczba instytucji szkoleniowych funkcjonujących w rejestrze instytucji szkoleniowych na koniec 2011 roku.

Zadanie 3.4 Rozwój inicjatyw lokalnych na rynku pracy

3.4.1 Wsparcie inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich

Cel: *Zwiększenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia*

Planowane działania:

Realizowane będą projekty ukierunkowane na:

- tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich,
- podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach,
- działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia.

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działanie 9.5 „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 6 300 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Realizowane będzie wsparcie na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich ukierunkowane na:

- rozwój oferty edukacyjnej na obszarach wiejskich,
- wzmocnienie znaczenia instytucji oświatowych w środowiskach lokalnych,
- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich,
- podniesienie oraz nabycie nowych umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem

Zakłada się, że w 2011 roku zrealizowane zostaną 53 projekty dotyczące oddolnych inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich.

Wskaźnik:

- liczba projektów dotyczących oddolnych inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich realizowanych w 2011 roku.

3.4.2 Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów wiejskich

Cel: *Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich.*

Planowane działania

Realizowane będą projekty obejmujące:

- aktywizację zawodową mieszkańców obszarów wiejskich, poprawę zdolności do zatrudnienia oraz rozwój usług aktywizacyjnych,
- wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym,

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Działania 6.3 „Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na

obszarach wiejskich” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 1 500 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2011 roku realizowanych będzie 15 projektów dotyczących aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych.

Wskaźnik:

- liczba projektów dotyczących aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich realizowanych w 2011 roku.

3.4.3 Wsparcie integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich

Cel: *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz rozwój integracji społecznej na obszarach wiejskich.*

Planowane działania:

Realizowane będą projekty ukierunkowane na:

- integrację społeczną mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwój usług społecznych na tych obszarach ,
- wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Działanie 7.3. „Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 2 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2011 roku realizowane będą 24 projekty wspierające rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych

Wskaźnik:

- liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji realizowanych w 2011 roku.

ROZDZIAŁ 4

ZARZĄDZANIE, PARTNERSTWO ORAZ SPOSÓB MONITOROWANIA ZADAŃ ZAWARTYCH W REGIONALNYM PLANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2011 ROK

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok został opracowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Zarządzeniem Nr 16/11 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie z dnia 7 marca 2011 roku powołany został Zespół do spraw opracowania Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok.

Przed opracowywaniem tego dokumentu w dniu 22 lutego 2011 roku Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie zwrócił się do instytucji i organizacji z terenu województwa podkarpackiego z prośbą o przesłanie opisu planowanych działań wpływających na wzrost zatrudnienia, które będą przez nie realizowane w 2011 roku.

W dniu 1 kwietnia 2011 roku dokument ten został przesłany do Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy z województwa podkarpackiego w celu jego konsultacji.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok zawiera opis zadań, które będą realizowane w ramach poszczególnych priorytetów oraz źródła ich finansowania, jak również planowane kwoty przeznaczone na realizację poszczególnych zadań (lub gdy nie było to możliwe do ustalenia w całym okresie wdrażania poszczególnych zadań).

Monitorowanie realizacji działań określonych w priorytetach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok prowadzone będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Będzie on zbierał sprawozdania od jednostek, które będą realizować i koordynować realizację zadań określonych tym dokumencie.

Sprawozdanie z realizacji zadań za 2011 rok zawierać będzie:

- oznaczenie priorytetu i działania w ramach którego realizowane było zadanie,
- charakterystykę i efekty zadań realizowanych w 2011 roku,
- kwotę wydatkowaną na jego realizację wraz z podaniem źródła finansowania,
- wnioski wynikające z realizacji działań.

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie do końca marca 2012 roku przedłoży Zarządowi Województwa Podkarpackiego informację wraz z wnioskami z realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok.